

JEAN-CLAUDE CARRIÈRE

NAPLÓ

A mű eredeti címe: JOURNAL

Vígjáték két részben

*FÜLÖP MAGDA fordításának felhasználásával
amatőrszínpadra alkalmazta: DÉVÉNYI RÓBERT*

S z e r e p l őr k:

SUZANNE
JEAN-JACQUES
MICHEL HANGJA

Szín: egyszobás tágas, modern lakás. A bejárati ajtó az udvarra néz. A fürdőszobaajtó az előszobába nyílik. Főzőfülke. Hátralüggönyös benyíló. Két oldalon még két alköv. Az előszobában fogas, közepén egy nagy tükörrel. A berendezés: egy nagy ágy, párnák, több ülőalkalmatosság, egy asztal, egy bársekreányes k könyvespolc. Első pillantásra kissé keresettnek és hidegnek tünik. Szanaszét elszórt tárgyak: gyógyszeres üvegek, különböző formájú kövek, képzőművészeti könyvek, különféle dístárgyak. Az előtérben egy harminc-centiméteres hosszúságú szalmacsík. Televízió készülék, lemezjátszó. Házi telefon a bejáratnál. Több lámpa. Telefon. A háttérben terebélyes zöld növény. Az ajtón egy lány lép be.

I. KÉP

JEAN-JACQUES Kisasszony...?
SUZANNE Jó napot, uram!
JEAN-JACQUES Jó napot!
SUZANNE Ferrand urat keresem.
JEAN-JACQUES Ő nincs itt, kisasszony.
SUZANNE Maga nem Ferrand úr?
JEAN-JACQUES Nem...
SUZANNE (Csodálkozva) Nahát...
 (A konyhából egy kávéfőző szortyogását hallani.)
JEAN-JACQUES Bocsásson meg ... a kávé.
SUZANNE Kérem. (A férfi a konyhába megy, kiönti a kávé egy csészébe. A nő szemével követi a férfit.) Azt gondoltam, hogy itt lakik. Azt mondták, a negyediken balra.
JEAN-JACQUES (A konyhából) Ez az ötödik emelet balra. Sajnálom.

SUZANNE Tudom. De a negyediken balra nincs Monsieur Ferrand. Sem a harmadikon.

JEAN-JACQUES (A konyhából) Nem ismerem Ferrand urat a házba.

SUZANNE És másutt?

JEAN-JACQUES (Egy kis gondolkodás után) Másutt sem.

SUZANNE Miután a lift nem működik, kénytelen voltam gyalog feljönni. Szerettem volna megkérdezni a házfelügyelőt, de nem volt otthon. Talán meg kellett volna várnom. Ezek a lépcsők! Rémesek! Megcsúsztam, majdnem leestem. És még mindig nem találtam meg Ferrand urat.

(A férfi visszajön a konyhából, kezében a csésze kávéval.)

JEAN-JACQUES (Csodálkozva, egy kicsit nyugtalanul nézi a nőt)
Nem cserélte össze a házat? A házzszámot?

SUZANNE Már kerestem a többi házban is.

JEAN-JACQUES (meglepve) Mindegyikben?

SUZANNE Egynéhányban.

JEAN-JACQUES (Cukrot keverve a kávéba) És biztos, hogy balra lakik? A negyediken balra?

SUZANNE Most már semmiben sem vagyok biztos. (A kávécsészét nézi, amit Jean-Jacques tart a kezében.) Nem volna egy kis kávéja, kérem szépen?

JEAN-JACQUES Tudja, hogy van az, egyedül élek. Csak egy csésze kávé készítek. Magamnak. Fogja, magának adom. (A férfi odanyújtja a csészét.)

SUZANNE (Elveszi) Köszönöm.

JEAN-JACQUES Sietnem kell.

SUZANNE Igen, igen, természetesen. (A férfi visszamegy a fürdőszobába, hogy befejezze az öltözködést. Ahogy bement, a fiatal nő leteszi a csészét, és a bejárati ajtó felé indul.) Láttam, hogy nyitva az ajtó és bejöttem. Azt gondoltam, talán rosszul tájékoztattak, és Ferrand úr az ötödiken lakik. Miatta jöttem

föl, érti ugye? (Kimegy, és nemsokára egy bőröndöt és egy köteg képeslapot cipelve tér vissza.) Az ön ajtaja nyitva volt, hát bejöttem.

JEAN-JACQUES (A fürdőszobából) Az ajtó nyitva volt?

SUZANNE Igen. Másképpen hogyan is jöttem volna be? (Jean-Jacques visszajön a fürdőszobából és bezárja az ajtót. Visszafordulva beleütközik a bőröndbe. A ruhásszekrényhez megy a cipőjéért. Egyre nyugtalanabb.)

JEAN-JACQUES Igen, igen.

SUZANNE Megengedi? Imádom a fürdőszobákat. (Kinyitja az ajtó, és nézi.) Ó, ez nagyon szép. Nagyon tetszik a színe. Remek ízlése van. (Visszajön) És a konyha ott van?

JEAN-JACQUES Az egészen kicsi. ritkán használom. (megfogja az üres csészét és kiviszi a konyhába. Nagyon rendszerető.)

SUZANNE Valóban, nahát, milyen praktikus. (Eltávolodik a konyhaajtótól.) Ide nem hallatszik fel a lárma, igazam van?

JEAN-JACQUES (Visszatérve) Igen, ez nagy előnye. Ötödik emelet. Ahhoz képest nagyon csendes. Az utca messze van. Csukott ablak mellett igazán zajmentes.

SUZANNE És a metró dübörgése?

JEAN-JACQUES Nem, nem. Azt sem hallani. (A nő az ablakhoz közelít. Kitekint. Jean-Jacques továbbra is csodálkozva figyeli, és gépiesen válaszol.)

SUZANNE Kap napot délután?

JEAN-JACQUES Négy órától. (A nő folytatja a jövés-menést, ezalatt a férfi megköti a nyakkendőjét.)

SUZANNE Saját maga rendezte be a lakást?

JEAN-JACQUES Egy lakberendező barátom segített. Én csak a festést és az asztalosmunkát csináltam, ennyi volt az egész. Szórakozásból.

SUZANNE (Lehúzza az egyik cipőjét) A bútorokat ő választotta ki?

JEAN-JACQUES Ő és én, együtt. Egyetértésben. (A fiatal nő közeledik hozzá kezében a cipővel, és tovább magyaráz. De a férfi nem mutat érdeklődést.)

SUZANNE Egy kicsit sajog. A cipőt nemrég vásároltam, és éppen hogy belefér a lábam. Rögtön tudtam, amint felpróbáltam. Tudtam, de miután a fazon nagyon tetszett és nagyobb szám nem volt, mégis ennél maradtam. Hát most egy kicsit fáj a lábam, ez igazán az én hibám. (A fiatal nő visszaül. Jean-Jacques, aki majdnem kész van az öltözéssel, tovább nézi. A nő felmosolyog rá.)

JEAN-JACQUES Kisasszony, nagyon sajnálom, de el kell mennem. Egy megbeszélésem van. és máris késésben vagyok.

SUZANNE (Leveszi a másik cipőjét is) Értem. Ma mindenki késésben van. Mindenekelőtt én magam.

JEAN-JACQUES Igazán mondom, el kell mennem. Őszintén nagyon örültem, hogy...

SUZANNE (Csodálkozva) Maga dolgozik?

JEAN-JACQUES Természetesen.

SUZANNE Mit csinál?

JEAN-JACQUES (Felveszi a kiskabátját) Jogtanácsos vagyok.

SUZANNE Ó! Melyik kerületben?

JEAN-JACQUES A Presbourg utcában. Egy társsal dolgozom, a barátommal. Két irodánk van.

SUZANNE Jól megy?

JEAN-JACQUES (Bekölnizi a zsebeit) Jelenleg az üzletmenet csendes. Ez általános. Kevesebb vállalkozást kezdeményezünk, mint a múlt évben, és az ingatlanügyek sem mennek olyan jól. A körülmények sem...

SUZANNE De úgy az egészet illetően, meg van elégedve?

(A férfi elkészült. Udvariasan mondja, miközben összeszed néhány képeslapot, amit már a lány hányt szét.)

JEAN-JACQUES A házfelügyelő azóta biztosan visszajött. Megkérdezheti tőle, hogy ismeri-e Ferrand urat. Hogy hallott-e már felőle.

SUZANNE Igen, miért ne?

JEAN-JACQUES Lekísérhetem, ha akarja. Vihetem a bőröndjét.

SUZANNE Ne fáradjon.

(A férfi fogja a lány bőröndjét, és az ajtó felé indul.)

JEAN-JACQUES Örömmel. Lekísérem.

SUZANNE Zavarná, ha még egy kicsit maradnék?

(Meglépetésében a férfi éppen válaszolni akar, amikor a telefon cseng. A lány készül felvenni a telefont, de a férfi megelőzi.)

JEAN-JACQUES (A telefonba) Halló, igen? ... Üdvözlét öreg ... Már? ... (Az óráját nézi.) Tíz perc múlva ott vagyok ... Mondd azt, hogy felfordultam, hogy telefonáltam, hogy érkezem ... Michel! Szabad vagy ma este? ... Joana ... Megígérte, hogy elhozza a barátnőjét ... Arról semmit sem tudok, majd meglátjuk. Rendben? ... Igen, igen, mindjárt.

(A telefonbeszélgetés alatt a lány kivesz a bőröndjéből egy pongyolát meg egy papucsot, képes újságokat és egy kis vekkerórát. A pongyolát az ágyra teríti. A férfi feléje fordult és meglepetéssel nézi. Mielőtt megszólalhatna, a nő megelőzi.)

SUZANNE Miattam ne maradjon. Én sokat gondolkoztam ezen a Ferrand úron. Végül is nem megyek el hozzá. Azt hiszem, így jobb.

JEAN-JACQUES Milyen ügyből kifolyólag menne hozzá?

SUZANNE Magánügy. Nem zavarja, ha egy kicsit maradok?

JEAN-JACQUES Itt?

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Örömmel venném kisasszony, de látja jól, hogy el kell mennem.

SUZANNE Az nem zavar.

JEAN-JACQUES Vagyis?

(A nő egy kicsit ideges lesz, mintha nem értené.)

SUZANNE Nekem mindegy, hogy elmegy-e vagy sem.

JEAN-JACQUES Azt akarja, hogy itt hagyjam magát egyedül? Igen?

SUZANNE (A vekkert az ágy szélére helyezi) Egy kis időre.

JEAN-JACQUES Miért, mi célból?

SUZANNE Nem kell semmit sem féltetnie, ami a bútorokat illeti, semmihez sem fogok hozzányúlni, megígérem. Bízhat bennem. Látom, maga nagyon rendszerető, és ez tetszik nekem. A tanítónő az iskolában mindig mondta: ahol rend van a házban, ott rend van a szívben is. (Leül.) Maradhatok egy kis ideig?

JEAN-JACQUES Mennyi ideig?

SUZANNE Alaposan elfáradtam.

JEAN-JACQUES De hogyan? Maga senkit sem ismer erre felé?

SUZANNE Senkit az egész kerületben, ami azt illeti.

JEAN-JACQUES És Párizsban? Senkit?

SUZANNE Párizs rettentően nagy!

JEAN-JACQUES Honnan jött? Vidékről?

SUZANNE Hallgasson ide: amint elmegy, megcsinálom az ágycát és pihenek öt percet. Semmivel sem többet. Olvasok egy kicsit, ha lesz kedvem, ezután elmegyek. Rendben?

JEAN-JACQUES Maga mit tenne az én helyemben, kisasszony? Hagyna egy idegent letelepedni magánál?

SUZANNE Nekem nincs énnálam.

JEAN-JACQUES De ha volna egy lakása, megtenné?

SUZANNE Magának nincs pénze, feltételezem. Sem értéktárgy.

JEAN-JACQUES Nincs.

SUZANNE Háta akkor, semmitől sem kell tartania. Még akkor sem, ha én betörő volnék.

JEAN-JACQUES A kérdés nem ez. Maga tisztességes, ehhez nem fér kétség. De nincs kedvem egyedül hagyni, hogy mindent felkutasson.

SUZANNE Nem szokásom mások holmijában kutatni. Micsoda feltételezés! Ez egyáltalán nem illik hozzám. Ezenkívül piszkos sem vagyok ... Ami a lakást illeti, ne féltsen semmit. Leheveredem öt percet, azután távozom. (Rövid szünet.) Miből látja, hogy tisztességes vagyok?

JEAN-JACQUES Menjen szallodába!

SUZANNE (Hirtelen fáradt, csendes hangon) Irtózom a hoteloktól. Soha nem megyek szallodába. (Kinyújtja a kezét, megragadja a naplót és lapozni kezdi.) Mi ez a könyv?

(Jean-Jacques odasiet és kiveszi a könyvet a kezéből.)

JEAN-JACQUES Nem érdekes, adja ide. Látja, hogy maga mindenhez hozzányúl, biztos voltam benne.

SUZANNE Ez egy katalógus?

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Pedig az hinné az ember.

JEAN-JACQUES Egyáltalán nem. (A könyvszekrénybe helyezi, eltüntetve a többi könyv közé. De a nő azért látja, hogy hol van.)

SUZANNE Van egy ötletem.

JEAN-JACQUES Ah?

SUZANNE (Felállva) Ha fél attól, hogy elveszek valamit, zárjon be a lakásba! Majd elenged este, amikor hazajön!

JEAN-JACQUES Mert szándékában van egész nap itt maradni?

SUZANNE Maga kényszerít rá! Annyira kétségbeesett arcot vág a gondolatra, hogy itt hagy egyedül a lakásban! Valóban azt hihetné az ember, hogy ahogy kiteszi a lábát, elégetem a papírjait és szétszaggatom a fehéreneműjét. Én, aki teljesen ki vagyok, és aki kikészítettem magam azzal, hogy egész reggel fel és le mászkáltam az emeleteken a bőröndömmel. Maga meg kidob! Mintha a maga fürdőszobás-konyhás garzonja, én

már nem is tudom, a csodák csodája volna, vagy egy múzeum, talán egy kincsesbánya! ... (Megáll az ágy előtt, nézi, kezével egy gyengéd mozdulatot tesz.) Szerettem volna néhány percre elnyújtózkodni és pihenni... (majd nemsokára normális hangon a férfi elé fordulva.) Hogyan oldja meg a takarítást?

JEAN-JACQUES Van egy takarítónőm, aki hetenként háromszor jön egy fél napra. És elvégzi a kismosást.

SUZANNE Hát a főzés?

JEAN-JACQUES Ó, néha este, amikor egyedül vagyok, én látom el magamat. Egyszerű dolgokkal. Tojás, lazac. Tészta sonkával, sajt, de többnyire vendéglőben eszem.

SUZANNE Hosszútávon ez fárasztó lehet. És nagyon nehéz, nemde?

JEAN-JACQUES Igenis és nem is. Szokás kérdése. Egy fogást kell választani. Hirtelensültet vagy egy halat.

SUZANNE Én imádom a halat. A halat és a kagylókat. Különösen a tengeri sünt.

JEAN-JACQUES A tengeri sünt...

SUZANNE A különböző kagylókat, a szarvassüllöt ... (szünet) Maga üzletember?

JEAN-JACQUES Igen.

SUZANNE Ez furcsa.

JEAN-JACQUES Ó, igen?

SUZANNE Apám jegyző volt.

JEAN-JACQUES Meghalt?

SUZANNE Nem. Miért?

JEAN-JACQUES Azt mondta, hogy jegyző volt.

SUZANNE Nem halt meg, csak egyszerűen nem jegyző többé. (Újra megszólal a telefon. A férfi felveszi. Ezalatt a nő újra megkeresi a naplót és lapozgatja.)

JEAN-JACQUES (A lányhoz) Bocsásson meg ... (a telefonba) Igen? ... Hát igen, amit tehetek öregem megteszem ... Tudom jól, tudom jól

... De mondd nekik, hogy mindjárt jövök. Te nem tudsz vele foglalkozni? Kérd el Lucientől a dossziét! ... Egyedül vagyok ... De nem senki ... Igen! Tíz perc múlva ott vagyok, salut! ... (Visszaakasztja a kagylót. A nő hirtelen abbahagyja a napló böngészését.)

SUZANNE Várják az ügyfelei?

JEAN-JACQUES Egy elég fontos kereskedelmi vállalkozás eladásáról van szó. Egy kávéház. Már a maga érkezése előtt késésben voltam.

SUZANNE Későn kelt fel? Ó, kellemes dolog későn kelni. Én valahányszor későn kelhetek, boldog vagyok. És nem is kérek ennél többet. (Hirtelen ujját a férfi felé irányítja, majdnem vádlóan.) Egy nővel töltötte az éjszakát.

JEAN-JACQUES (Zavarban) Ki mondta ezt magának?

SUZANNE Úgy tűnik, mintha találkoztam volna vele a lépcsőházban. Hogy hívják?

JEAN-JACQUES (Egy kicsit gondolkodik) ... Florence-nak.

SUZANNE Ő volt az, biztosan, aki nyitva hagyta az előszobaajtót.

JEAN-JACQUES Biztosan.

SUZANNE Barna?

JEAN-JACQUES Igen, inkább barna.

SUZANNE Elég csinos.

JEAN-JACQUES Igen, igen.

SUZANNE Talán egy kicsit ... (Nem fejezi be.) Ezek szerint szerelmes?

JEAN-JACQUES Zavarba hoz.

SUZANNE Bocsásson meg. Ez egészen természetes. (Újra kezébe veszi a naplót.) De mi ez a könyv?

JEAN-JACQUES Hagyja, igazán semmi! Adja ide! (Eléveszi)

SUZANNE Igen, ha nem csalódom ez egy különleges katalógus.

JEAN-JACQUES Egyáltalán nem.

SUZANNE Nem vagyok bolond!

JEAN-JACQUES Mondom, hogy nem az!

SUZANNE Akkor mi? Egy napló? Egy naptár?

JEAN-JACQUES (Elteszi) Inkább egy emlékeztető.

SUZANNE Évvél, súllyal, a haj színével? Ilyen dolgok?

JEAN-JACQUES Hát igen.

SUZANNE És fényképek?

JEAN-JACQUES Lehetőség szerint.

SUZANNE Ez szükséges?

JEAN-JACQUES Gyenge a memóriám. Mindent fel kell írnom, másképp elfelejtem. Mintha mi sem történt volna.

SUZANNE Ilyen mértékig?

JEAN-JACQUES Igen, ennyire.

SUZANNE Együtt az összes mennyi?

JEAN-JACQUES (Zavarban) Ó, igazán nem tudom.

SUZANNE Nagyon is jól tudja. Vallja be.

JEAN-JACQUES Mi értelme?

SUZANNE Száz? Százötven?

JEAN-JACQUES Körülbelül.

SUZANNE Pontosan mondja meg: mennyi?

JEAN-JACQUES Ma reggelig, de ellenőriznem kellene, lehet úgy százharmincnégy.

SUZANNE Ez sok? Nem tudom megítélni.

JEAN-JACQUES Ez? ... Igen, ez elég szép. A hivatalos statisztikák szerint egy férfi átlagosan tizenkét-tizenöt nőt ismer meg közelebbről élete folyamán.

SUZANNE És egy nő mennyi férfit?

JEAN-JACQUES Valamivel kevesebbet.

SUZANNE Így százharmincnégygel maga az átlag felett áll.

JEAN-JACQUES Határozottan. De tudja, nincs mivel büszkélkedni.

SUZANNE Ó, hát mégiscsak...

JEAN-JACQUES Bizonyára sokkal vastagabb albumok is vannak, mint az enyém.

SUZANNE Ebben nem kételkedem, én magán csodálkozom. Másnak képzeltem. Maga az első látásra nagyon komoly embernek tűnik.

JEAN-JACQUES Komoly is vagyok. Mindent komolyan csinálok. (A naplóra mutat.) A bizonyíték.

SUZANNE Belenézhetek?

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Nem akarja, hogy lássam?

JEAN-JACQUES Őszintén, nem Egy kicsit zavar.

SUZANNE De miért?

JEAN-JACQUES Nem tudom.

SUZANNE Talán benne vagyok?

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Biztos benne? (Jean-Jacques habozik egy pillanatra, nézi a lányt.)

JEAN-JACQUES Biztos.

SUZANNE Befesthettem a hajamat, megváltoztathattam a külsőmet. Maga isten tudja mivel hitegetett évekkkel ezelőtt. Emlékszik? Visszajöttem. Csakhogy íme: elfelejtett. Mindent elfelejt.
(A férfi habozik, újra szemügyre veszi a lányt.)

JEAN-JACQUES Nem, nem. Nem ismerem magát.

SUZANNE A maga statisztikája egyáltalán nincs rám hatással. Meg is mondom magának, hogy miért. Egy nap találkoztam egy negyven év körüli prostituálttal, talán negyvenöt is volt már, de ennél több nem. Kiszámította, hogy a szakmában eltöltött

húsz vagy huszonöt év alatt körülbelül 75000 emberrel volt dolga. Hol van maga még ettől?

JEAN-JACQUES Hol találkozott vele?

SUZANNE Vidéken.

JEAN-JACQUES Talán túlozott egy kicsit.

SUZANNE Egyáltalán nem volt dicsekvő természet. (Egy kicsit büszkén.) De hát anélkül, hogy nagyon messzire kellene menni, van egy nőismerősöm, aki, akárcsak maga, leltárt készít. És higgye el: mindent összevetve sokkal előrébb tart a számolásban, mint maga.

JEAN-JACQUES Egy nőnek könnyebb.

SUZANNE Ez igaz. Mondhatni nagyon is könnyű. (Felkel) Megnézhetem a könyvét?

JEAN-JACQUES Maga nincs benne, mondtam már.

SUZANNE Kíváncsi vagyok.

JEAN-JACQUES Az a maga baja.

(A nő egy kicsit dühösen leül. A férfi fölkel és az óráját nézi.)

JEAN-JACQUES Úgy tűnik nekem, hogy ... hogy valami dolgom van.... Üzletfelek, valahol, akik várnak rám, nemde?

SUZANNE Igen, említette. Az irodájában.

JEAN-JACQUES (Hirtelen) Hát igen, én megyek kisasszony. (Egy mozdulattal az album felé.) Maga ehhez nem nyúl. Megígéri?

SUZANNE Ígérem.

(A férfi az ajtó felé indul.)

SUZANNE Alig pár percig maradok. Egy kicsit végigheverek és pihenek. Nagyon köszönöm uram. Maga igazán kedves.

JEAN-JACQUES Ha jön a takarítónő, végezze a dolgát szokás szerint.

SUZANNE Ne nyugtalankodjon. Minden a legnagyobb rendben lesz. (A nő végigfekszik az ágyon egy csomó képeslappal. Kettesével

lapozza anélkül, hogy Jean-Jacques-ra nézne, aki még mindig habozik.)

JEAN-JACQUES (Majdnem gálánsan) Amikor elmegy, hagyjon meg egy címet, ahol utolérhetem. Egy telefonszámot.

SUZANNE Rendben.

JEAN-JACQUES Akarja, hogy érdeklődjek a házfelügyelőtől Ferrand úr iránt?

SUZANNE Ó nem, nem érdemes. Én magam megyek le, egy kicsit később. (Szünet, a nő visszafordul.) Hát menjen már! A barátja, az a Michel végül is elveszti a türelmét!

(A férfi tesz néhány lépést az ajtó felé, azután visszajön.)

JEAN-JACQUES Honnan tudja, hogy Michelnek hívják?

SUZANNE (Azonnal) Maga mondta a telefonba.

(Jean-Jacques kimegy. A lány azonnal fölkel és megkeresi az albumot a könyvszekrényben. Visszaül az ágy szélére. Úgy tűnik, hogy keres valamit a könyvben. A telefon cseng. A nő nem veszi fel.)

II. KÉP

Körülbelül este nyolc óra. Jean-Jacques lakása. A lány egyedül van. Kényelmesen elhelyezkedett. A televíziót nézi és cigarettázik. Közben szórakozottan forgatja a képesújság lapjait. Továbbá egy lemezt hallgat.

A lakásban eluralkodott a rendetlenség. Az ágy gyűrött, a cipők, csomag cigaretták szédobálva. És sok képeslap. A pongyola még mindig az ágyon. Kisvártatva Jean-Jacques jön be sietve, és meglepetten áll meg.

JEAN-JACQUES Maga még itt van?

SUZANNE Jó napot...

JEAN-JACQUES Maga itt töltötte a napot?

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Még csak nem is ment le?

SUZANNE Ó, de igen. Bevásároltam, vettem cigarettát, újságokat. és egy kis ennivalót is. Jöttek a liftet javítani. A telefon többször csengett, de természetesen én nem vettem fel.

(A férfi megállítja a lemezjátszót.)

JEAN-JACQUES És Ferrand úr?

SUZANNE Nincs hírem róla.

JEAN-JACQUES Kereste?

SUZANNE (Válasz nélkül, merev arccal nézi a televíziót)

JEAN-JACQUES Mi a szándéka?

SUZANNE Nincs semmi tervem.

(A férfi körülnéz a szobában. A rendetlenség, amit lát idegesíti.)

JEAN-JACQUES A takarítónő itt volt?

SUZANNE Reggel, igen.

JEAN-JACQUES Nem mondaná az ember. (Lezárja a televíziót.)

SUZANNE Bocsásson meg, mindent visszateszek a helyére. Ez nem több tíz percnél. Ne nyugtalankodjon.

JEAN-JACQUES Nagyon sietek.

SUZANNE Megint?

JEAN-JACQUES (Kinyitja a beépített szekrényt. Kivesz egy női ruhát és megkérdezi.) Ez meg mi?

SUZANNE A ruháim.

JEAN-JACQUES Ide akasztotta őket?

SUZANNE Igen, hogy egy kicsit kilógja magát. De rögtön kiveszem, ha zavarja. Azonnal.

JEAN-JACQUES (Fogai között) Hol vannak az öltönyeim?

SUZANNE Hogyan?

JEAN-JACQUES (Hangosan) Hol vannak az öltönyeim?

SUZANNE (A beépített szekrényre mutatva) Ott. (Szünet) Ott hátul.

JEAN-JACQUES (Belehajol a szekrény belsejébe. Ebből kitalálhatjuk, hogy az öltönyök hátul egymásra vannak gyömöszölve. Felkel, kiveszi a holmiját a zsebeiből, készülődik, hogy ruhát cseréljen.) Hallgasson ide kisasszony.

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Maga mindent szépen visszarak a táskájába, elteszi a kis vekkert, összeszedi az újságokat, és öt perc múlva már itt sem lesz.

SUZANNE Rendben.

JEAN-JACQUES Nagyon sajnálom, kevés az időm. (Kivesz egy másik öltönyt, és a fürdőszobába megy.)
(A nő felkel, felveszi a ruhát, amit a férfi az ágyra dobott és visszaakasztja a szekrénybe.)

SUZANNE Mielőtt elmegy nem akarja, hogy készítsek egy ham and eggset magának? Vagy egy kis rizst karintiai szőlővel és rákkal? Mindenfélét összevásároltam.

JEAN-JACQUES (Fürdőszobából) Vigye magával.

SUZANNE Ó, nem, itt hagyom. Magának vettem. Én alig eszem, igazán nem akar semmit? Nem éhes?

JEAN-JACQUES (A fürdőszobából) A városban vacsoráztam a barátaimmal.

SUZANNE Ah ... (A nő hirtelen ötlettel bebújik az ágyra készített pongyolába. Azután leveszi a nadrágot, ami rajta volt, és az ágyra dobja. Majd újra leheveredik.)

JEAN-JACQUES A barátaim odalent várnak. Ma sok a munkám, reggel is elkéstem. Gyorsan átöltözöm, és már rohanok is. (Szünet. Kiált.) Várnak lent!

SUZANNE Nem vagyok süket.

JEAN-JACQUES (Még mindig a fürdőszobában) Rendkívül sajnálom kisasszony, de beláthatja: lehetetlen, hogy továbbra is nálam maradjon.

SUZANNE Értem.

JEAN-JACQUES Teljesen lehetetlen.

SUZANNE Hát jó, annyi baj legyen! Ha ennyire követeli, természetesen elmegyek.

JEAN-JACQUES Követelem.

SUZANNE Mindenképpen nagyon köszönöm. Aludtam két vagy három órát, ez rendbe hozott. Újra formában érzem magam. Inkább azért vártam meg, hogy ezt megköszönjem. A maga lakása nagyon csendes. Végül is igazán tetszik nekem. Közelebbről nézve valóban kellemes. Lakva képes az ember igazán értékelni!

JEAN-JACQUES (A fürdőszobából) Elkészült?

(A férfi kijön a fürdőszobából, ahol nadrágot és inget cserélt. A nőt pongyolában elnyújtózva, csukott szemmel találja az ágyon. Mielőtt megszólalhatna, a nő megelőzi.)

- SUZANNE Lakásügyekkel is foglalkozik?
- JEAN-JACQUES Igen. (A férfi leül az ágy szélére, hogy felhúzza a cipőjét. Ideges lesz.)
- SUZANNE Míg ki nem megy a fejemből: nem tud véletlenül egy kiadó műtermet?
- JEAN-JACQUES Azonnalra?
- SUZANNE Különben hova menjek?
- JEAN-JACQUES Nincsenek barátai? Sem rokonai?
- SUZANNE Senki.
- JEAN-JACQUES Vegyen ki egy szobát valamelyik hotelban.
- SUZANNE Nem bírom a szállodákat, már mondtam magának.
- JEAN-JACQUES Menjen az üdvhadserebe!
- SUZANNE (Komolyan elkeseredve) Ne csúfolódjon. Ez nem tréfa. Próbálja megérteni. Segítsen rajtam. (Szünet) Pontosan elmondom, hogy mit keresek: egy modern műtermet, nem feltétlenül nagyot, de legyen kényelmes. (A lakásra mutatva.) Effélét. De a legfelső emeleten. Olyan magasan, amennyire lehetséges.
- JEAN-JACQUES Nincs tudomásom ilyenről.
- SUZANNE (A körülötte heverő újságokra mutatva) Nézze: Újságokat vásároltam, és elolvastam az összes apróhirdetést. Órákig tartott. Ne gondolja, hogy hanyag vagy rosszindulatú vagyok, egyáltalán nem. Nagyon gondosan néztem végig, minden sort átböngésztem, egyetlenegy sem találtam, ami megfelelne. Micsoda árakat kérnek. Havi ezer frankot, mit szól ehhez?
- JEAN-JACQUES (Megköti a nyakkendőjét, azután felveszi a kiskabátját) Ez nem indok arra, hogy itt maradjon.
- SUZANNE Maga mit tenne az én helyemben?

JEAN-JACQUES Én? Szállodába mennék.

SUZANNE (Őszintén meghatott) Én behunyom a szememet, amikor elhaladok egy szálloda előtt. Inkább egy híd alatt vagy egy templomban fekszem le.

JEAN-JACQUES Menjen feküdni ahova akar, de itt ne maradjon. Nem kenyerem a brutalitás, az erőszakoskodás. Én jó ember vagyok, úgy nagyjából. Megértő. És szimpatikus is, azt hiszem.

SUZANNE Mit tud maga arról?

JEAN-JACQUES Az emberek gyakran kérdezik meg tőlem az utcán, hogy merre kell menni. Legalább egyszer naponta. Még az idegenek is. És ezenkívül, minden kéregető, minden koldus megállít. Mindig. Ezért mondtam, hogy szimpatikus vagyok úgy általában, egy bizonyos értelemben. Tudom magamról: ha szívességet tehetek valakinek, boldog vagyok.

SUZANNE Ez igaz? Én boldoggá tehetem.

JEAN-JACQUES Micsoda?

SUZANNE Hagyjon itt engem egy kis időre. Tegye meg ezt a szívességet.

JEAN-JACQUES (Közben elkészült) Érthetően kérem, hogy menjen el.

SUZANNE Ebben a pillanatban?

JEAN-JACQUES Azonnal. (Erőfeszítést tesz, hogy lecsillapodjon.)
Hallgasson ide: ma este egy barátommal vacsorázom. A társammal.

SUZANNE Michellel.

JEAN-JACQUES Michellel, igen. És két fiatal hölgygel.

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Vendéglőbe megyünk vacsorázni.

SUZANNE Tudom.

JEAN-JACQUES (Pózzal) Azután bizonyára betérünk valahová egy pohárra.

SUZANNE Igen, igen.

JEAN-JACQUES Feltehetőleg táncolunk is.

SUZANNE Két vagy három órácskát.

JEAN-JACQUES Körülbelül. Azután, hallgasson ide, azután nagyon is lehetséges, majdnem biztos, hogy idejövök a két lány egyikével.

SUZANNE Melyikkel?

JEAN-JACQUES Azt még nem tudom. Az egyiket Joanának hívják. Angol, az UNESCO-ban dolgozik. Futólag ismerem, nagyon kedves. De ma este egy barátnőjével jön, aki talán jobban fog tetszeni. Ezt a hölgyet egyszer láttam. Elég vonzónak találok.

SUZANNE Értem.

JEAN-JACQUES Ezért megengedhetetlen, hogy ma este, amikor hazajövök, itt találjuk magát.

SUZANNE De miért? Én meg fogom neki magyarázni, elmondom majd, hogy hogyan jöttem be, hogy Ferrand urat kerestem és hogy ...

JEAN-JACQUES (Félbeszakítva) Hallgasson ide, hallgasson ide... Hmm ... Hogy hívják magát végül is?

SUZANNE Ez nem fontos.

JEAN-JACQUES Ne tegye magát hülyébbnek, mint amilyen valójában! Figyelmeztetem!

SUZANNE Nem vagyok hülye. Ne higgye! Tökéletesen megértettem. Maga bizonyára egy ifjú hölgygel fog hazatérni, és ha ő itt talál engem, elmegy. A helyébe én is elmennék. De fogadok magával, hogy nem fog megtalálni.

JEAN-JACQUES Ah?

SUZANNE Fogad?

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Biztos vagyok benne, hogy nem fog engem megtalálni. El fogok bújni.

JEAN-JACQUES Nincs hova.

SUZANNE Mennyiben fogadjunk?

JEAN-JACQUES Semmiben sem fogadunk. Én öt percet adtam, hogy innen elmenjen. Tehát?

SUZANNE Azaz mindenképpen maradhatok, két-három órát! Miután maga...

JEAN-JACQUES Egy pillanattal se maradjon tovább! Menjen! Gyorsan! Rakja össze a bőröndjét és tűnjön el. (A férfi a bőröndöt az ágyra dobja. Türelmetlen autódudálást hallani az utcáról.) Hallja? Engem hívnak! Megint maga miatt kések el! Másodszor a mai napon! Én, aki félelmetesen pontos vagyok! És azért, mert szívességet akartam tenni magának! Mert befogadok az otthonomba akárkit? Igen?

SUZANNE Amíg vacsoráznak, amíg táncolnak...

JEAN-JACQUES Kifelé! (Az ajtó felé mutat az ujjával.)
(Meggyőződése ellenére a nő nagyon lassan összeszed néhány újságot, és a bőrönd felé veszi útját.)

SUZANNE Azt az ifjú hölgyet, akit idehoz, nem Joanát, a másikat, hogy hívják? (A férfi nem akar válaszolni, ő pedig kivesz a beépített szekrényből két vagy három ruhát, ide-oda járkál, összeszedi az újságokat.) A 135-ös sorszámú, ennyi az egész.

JEAN-JACQUES Siessen, kérem szépen.

SUZANNE Ezt a számolást lehangolónak találom. Meg is mondom magának. a maga katalógusában van valami hamis és ugyanakkor valami határtalan is. Ez érdekes. Elég ellentmondásos. De nagyra törő. Majdnem érdekes. Olyan, mintha stopperórával mérné az örökkévalóságot. (A férfi annyira meg van döbbenve, hogy nem is tud válaszolni. A nő kihasználja a zavarát.) Vajon nehéz elcsábítani egy asszonyt?

JEAN-JACQUES Nem ... Nem, ez nem nehéz...

SUZANNE Módszer kérdése? Tudni kell a nyitját?

JEAN-JACQUES Egyáltalán nem.

SUZANNE Magyarázza meg nekem.

JEAN-JACQUES Ehhez órák kellenek.

SUZANNE Én nem sietek.
(A férfi is segít az újságok összeszedésében. Lassan a nő befolyása alá kerül.)

JEAN-JACQUES Tudja, én nem mindig voltam biztos magamban... tizenhét-tizennyolc éves koromban, emlékszem például, alig mertem egy nő szemébe nézni... Pedig ez elengedhetetlen... Csak úgy oldalvást vetettem egy szempillantást, de ez volt minden. Sohasem fordítottam meg határozottan a fejemet, így ni. Azt soha...

(A nő leül és a térdén néhány pulóvert hajtogat össze. Figyelmesen hallgatja a férfit.)

JEAN-JACQUES Ha véletlenül egy nő mellett ültem, sose találtam témát, tele voltam gátlásokkal ... Az ember elég gyorsan rájön, hogy a leghatásosabb mondatok a legmegszokottabbak: "Szeretem a haja színét." "Maga nagyon kedves." Bármi. Elegendő, ha az ember biztos magában. Végül is elérkeznek odáig, hogy többé nem figyelnek a szavakra. Úgyse szolgálnak semmire. Ki-ki tudja, mit akar a másik. A szavak elúsznak, elfolynak. És velük az évek. Egy nap az ember véletlenül megkérdezi magát: mennyinél is tart? Harminc-negyven évet számol össze. Nem is hitte, hogy már ennyi. És ettől a pillanattól takarékoskodni kezd. Vásárol egy naplót. És számol. (Mintha magának beszélne.) Ettől kezdve minden egyszerű. Hihetetlenül egyszerű. Tudom, hogy megváltoztam, hogy jobban öltözöm, hogy bizalmat ébresztek magam iránt. De ez nem magyaráz meg mindent. Nem is értem, miért olyan könnyű. (Szünet) És mégis, higgye el nekem, hogy még most is minden alkalommal, amikor egy nő szemébe nézek, és amikor ő is az enyémben... (A szeme találkozik a lányéval... A férfi elhallgat. Egy pillanatra csendben nézik egymást.) Mire vár?

SUZANNE Magát hallgatom.

JEAN-JACQUES Mekértem szépen, hogy menjen el.

SUZANNE Igen...

JEAN-JACQUES (Szigorúan) Hát akkor?

SUZANNE El fogok menni, tudja maga azt jól. Semmiért a világon nem akarnám elrontani az estéjét. De igazán engedhetne nekem egy negyedórát, vagy húsz percet, hogy elrakjam a holmimat, nem?

JEAN-JACQUES (Határozottan) Nem! A barátaim lent várnak, és nem megyek el innen maga nélkül. Nem vitatkozom többet! Ebből elegendem volt! (Hirtelen leakasztja az utolsó ruhát a szekrényből, idegesen.) Rajta, vegye el ezeket a ruhákat, csukja be a bőröndjét, öltözzön fel és jöjjön velem! Vas erre három perce. (Az órájára néz.) Nem, várjon ... Nem, ne velem jöjjön le. Más nem is hiányzik, minthogy meglássanak bennünket együtt lemenni.

SUZANNE A két hölgy a kocsiban vár Michellel?

JEAN-JACQUES Igen.

SUZANNE Pontosan az ajtó előtt?

JEAN-JACQUES Egészen pontosan.

SUZANNE Ez kellemetlen.

JEAN-JACQUES Nagyon kellemetlen.

SUZANNE Van egy egész egyszerű megoldás.

JEAN-JACQUES Mondja!

SUZANNE Elsőnek maga menjen el, és én egy kis idő múlva követem.

JEAN-JACQUES Maga megy le elsőnek, és én, én követem magát!

SUZANNE Ahogy akarja, de annyival egyszerűbb lenne, egy negyedórára itt hagyni engem, hogy én ...

JEAN-JACQUES Mit csináljak magával, hogy elmenjen innen? Hívjam a házmestert, a szomszédokat? A rendőrséget?

SUZANNE Hívjon akit akar. Fogadok, hogyha elbújok, senki sem talál meg. Mibe fogadunk?

JEAN-JACQUES Én kirakom magát! Igen, ezt kell csinálni! Én magam, személyesen dobom ki magát! (Megragadja a nőt és az ajtó felé húzza. A nő kiszabadítja magát.)

SUZANNE Várjon! Ne legyen dühös! Ha dühös, egészen kijön a formájából. Tíz évvel idősebbnek látszik. Elmegyek! Elmegyek! Megengedi, hogy összecsomagoljak?

JEAN-JACQUES Siessen! (A nő először kiveszi a bőröndből az újságokat. Azután hozzákezd a csomagoláshoz. Lassan, aprólékosan. Jean-Jacques tekintete követi.) Megkértem arra, hogy siessen.

SUZANNE Olyan gyorsan csinálom, ahogy tudom.

JEAN-JACQUES Hazudik.

SUZANNE (A férfi felé indul) Ma reggel maga engem tolvajnak titulált, ma este meg azt mondja, hogy hazudok! azt hiszi, hogy ez kellemes? Megmondom magának az igazat. Nem vagyok sietős természet, ez az egész. A dolgokat lassan csinálom, én mindig ilyen voltam, így neveltek, és ez nem az én hibám Lassú vagyok! És átgondolom, amit csinálok! (Az utcáról türelmetlen dudálás hallatszik.) A barátai már nagyon dühöseks lehetnek. A maga helyében lemennék, hogy lecsillapítsam őket, hogy megkérjem, várjanak még egy kicsit.

JEAN-JACQUES És maga ezalatt visszaakasztja a ruháit a szekrénybe, és visszafekszik az újságaival.

SUZANNE Igaza van.

JEAN-JACQUES Menjünk már!

SUZANNE Szeretett már maga nőt az életében?

JEAN-JACQUES Százharmincnégyet.

SUZANNE Nem így, Úgy igazán...

JEAN-JACQUES Hallgasson és siessen! Ne próbáljon szórakoztatni! Ez nem fog többé sikerülni magának.

SUZANNE Ez a maga barátja, ez a Michel, milyen típus?

JEAN-JACQUES (Megzavarodva) Hogyhogy milyen típus?

SUZANNE A szakmájában. Megbízható, lelkiismeretes?

JEAN-JACQUES Az. Miért?

SUZANNE Körültekintő?

JEAN-JACQUES Igen, többnyire.

SUZANNE Nem tud esetleg egy kiadó műtermet?

JEAN-JACQUES Fogalmam sincs.

SUZANNE Most mindjárt megkérdezhetné tőle! És a két hölgytől szintén!
Ha eszébe jut.

JEAN-JACQUES Jut eszembe!
(Hirtelen a nő leül az ágy szélére.)

SUZANNE És visszahívhatna, hogy megmondja. Itt maradok, várom a telefonját. Rendben?

JEAN-JACQUES Nem marad itt! Rajta! Álljon fel! Gyorsan! (A nő visszatér a szekrényhez, hogy leessen néhány övet és felkiált.)

SUZANNE Elvesztettem a kék ruhámat. Nem látta a kék ruhámat?

JEAN-JACQUES Már eltette!

SUZANNE (Gyorsan a fiú felé közeledik) Van egy ötletem.

JEAN-JACQUES Ah!

SUZANNE Az a fiatal hölgy, akit maga idehoz, Joana vagy a másik, nem tudná ideadni a szobáját egy éjszakára?

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Miért?

JEAN-JACQUES Mert.

SUZANNE De hát senkit sem ismer, aki engem befogadna? Egy rokon? Egy barát, akinek volna egy szabad szobája?

JEAN-JACQUES Senkit.

SUZANNE Maga nem szeret szívességet tenni, ez az igazság. Magának nincs érzéke a vendéglátáshoz. Maga nagyon is fontoskodó, keserű, egoista, érzéketlen.

JEAN-JACQUES (Kiabálva) Befejezte, igen vagy nem?

SUZANNE (Ő is kiabálva) Mégiscsak mennem kell valahova!

(A férfi nem bírja tovább. Felszed egy pár cipőt, és a bőröndbe dobja. A tetejébe a ruhát. A nő ellenáll. Mindketten kiabálnak. Majdnem ölre mennek.)

JEAN-JACQUES Oda megy, ahova akar! Én majd segítek magának! Majd meglátja! Nem fog sokáig tartani!

(Egymás szavába vágva.)

SUZANNE Ne nyúljon a holmimhoz! Én a saját ízlésem szerint pakolok. A piszkos cipőm, maga megőrült! Engedje el. De hát engedje már el! Mi történt magával! Ez fáj!

JEAN-JACQUES Ki fogom dobni az ablakon a bőröndjét! Feljelentem...! Ha nem tűnik el harminc másodperc múlva... Mindent kidobok! Úgy kell magának! Magát pedig utána hajítom, így ahogy van, pongyolában! (Megragadja a bőröndöt és az ajtó felé megy. A nő ellenáll.)

(Csengetés. Mindketten megdermednek. Várnak egy pillanatig, csendben. Az interfon csengője szól. Jean-Jacques megnyomja a gombot. Egy sóhajt hallani. Michel hangja.)

MICHEL J. Jacques!

SUZANNE Magát J. Jacques-nak hívják?

(A férfi hirtelen elengedi a gombot.)

JEAN-JACQUES (Suzanne-hoz) Fogja be a száját!

SUZANNE Ki az? Michel?

JEAN-JACQUES Hallgasson el!

(Újabb csengetés, Jean-Jacques megnyomja a gombot.)

MICHEL Mit csinálsz? Jössz már, vagy mi? Hello J. Jacques!

JEAN-JACQUES (Michelnek) Igen, mindjárt! Megyek! (Ott hagyja az interfont. Indul Suzanne felé, nyújtja a bőröndjét, amiből kikandikál néhány ruha és cipő. A férfi kinyitja az ajtót.)

(Suzanne-nak) Fogja és kifelé! Azonnal! Ebben a pillanatban!

SUZANNE (Még mindig pongyolában) De nézzen ide! Azt akarja, hogy...

JEAN-JACQUES (Kiabálva) Hallgasson!

(Újra a csengő. Jean-Jacques megnyomja a gombot.)

MICHEL (Az interfonba) Mi az? Mi történik nálad?

JEAN-JACQUES (Michelnek) semmi. (Suzanne-ra üvölt.) Hallgasson el.
(Újra a csengő. Jean-Jacques megint megnyomja a gombot.)

MICHEL Van valaki nálad?

JEAN-JACQUES Nem!

SUZANNE Akarja, hogy rögtön elmenjek?

JEAN-JACQUES (Üvöltve) Hallgasson már el!
(Újabb csengetés. Jean-Jacques az idegesség tetőfokán; megnyomja a gombot.)

MICHEL (Az interfonba) Hallgass ide, elegendem van ebből, felmegyek! Felmegyek érted!

JEAN-JACQUES (Az interfonba üvöltve) Már indulok! Mondom, máris indulok! (Dühöngve elengedi az interfont, és visszafordul Suzanne-hoz, fenyegetőzve.) Maga ezt drágán fogja megfizetni, igen, maga. Esküszöm, hogy megfizeti ezt. A saját érdeke, hogy azonnal elmenjen. Ha még egyszer itt találom, előre megmondom... én...

SUZANNE Elmegyek! Elmegyek!
(Ismét csengetés és Michel hangja.)

MICHEL Hát akkor, jössz már?

JEAN-JACQUES (Nagyon nyugodt hangon) Megyek. (Indul.)
(A lány megragadja, s a férfinak nyújtja otffelejtett kalapját. Az a fejébe csapja és kimegy. Magára maradván a lány egy pillanatig gondolkodik, majd előveszi az egyik ruhát. Azt lehetne hinni, hogy beteszi a bőröndbe, és elmegy. De ehelyett beakasztja a szekrénybe, nyugodtan, mintha otthon lenne. Azután visszajön. Bekapcsolja a lemezjátszót. Megkeresi a naplót, amit elrejtett valahol. Végigfekszik az ágyon. És lapozgatja a naplót.)

III. KÉP

Reggel van. A lány Jean-Jacques lakásában töltve az éjszakát, elaludt. Még hozzá a férfi ágyában. Az ágyon és az ágy mellett újságok és képeslapok hevernek. A bőrönd a sarokban áll. A ruhák a szekrényben, amely félig nyitva maradt. Az asztalon egy csomag cigaretta, majdnem üres, egy üveg víz, a kis ébresztőóra. Óriási rendetlenség. Jean-Jacques kinyitja az ajtót, és nagyon lassan bejön. Nem látszik, hogy meg volna lepve, amiért a fiatal nőt alva találja. Szétnyitja a függönyt, azután az ágyhoz közeledik. Egy pillanatig nézi az alvó lányt. azután indul a konyhába, de beleütközik egy bútorba. A zajra a lány felébred.

SUZANNE Jó napot...

JEAN-JACQUES Jó napot!

SUZANNE Bocsásson meg, elaludtam... Már régen itt van?

JEAN-JACQUES Nem, éppen most érkeztem.

SUZANNE Hány óra van?

JEAN-JACQUES Fél kilenc, tizenöt perc múlva kilenc... Jól aludt?

SUZANNE Elég jól, köszönöm. Csak nehezen aludtam el, be kellett vennem egy könnyű altatót. Az első alkalommal mindig így járok, ha ismeretlen ágyban alszom. Azután megszokom. (Szünet, nézi a férfit.) És maga?

JEAN-JACQUES Jól vagyok.

SUZANNE Egészen szürke az arca.

JEAN-JACQUES Ilyen korán nem állok még biztosan a lábamon. Mintha egyszerre több irányba akarnának elindulni.

(A lány, mintha még mindig azt várná, hogy kitegyék az ajtó elé. Jean-Jacques viselkedése, szelídsége csodálatba ejti.)

JEAN-JACQUES Az asszonyok mindig idegesítően jól alszanak. Sírnak kezdenek és hirtelen elalszanak. Hirtelen.

SUZANNE Kérem bocsásson meg nekem a tegnapi estéért.

JEAN-JACQUES Ó, nem tesz semmit.

SUZANNE Amikor maga végül is elment, hogy a barátja fel ne jöjjön - emlékszik rá? - azt mondtam magamnak: meg van győződve, hogy maradok. Éppen ezért nem meri majd idehozni sem az egyik, sem a másik hölgyet.

JEAN-JACQUES Igen.

SUZANNE Gyakorlatilag egészen biztos voltam abban, hogy ma éjjel maga nem fog hazajönni. Hát maradtam.

JEAN-JACQUES Látom.

SUZANNE Haragszik rám?

JEAN-JACQUES Nem, nem.

SUZANNE Tegnap este, amikor ki akart üldözni, igazán mondom, nem tudtam hová menjek. Elvesztettem a fejemet. A maga szemében nyilván szemtelennek tűntem.

JEAN-JACQUES Idegesítőnek, inkább azt mondanám.

SUZANNE Sajnálom. Félek éjszaka az utcán egyedül. De nem kezdem újra. És elmegyek ebéd előtt.

JEAN-JACQUES Semmi sem sürges.

SUZANNE Köszönöm ... Maga dolgozik ma?

JEAN-JACQUES (Magába mélyedve, lehajtott fejjel) Én mindennap dolgozom, kivéve a szombat délutánt és a vasárnapot. Az első megbeszélés fél tízkor van. A Bugeot-i örökség. Ma is elkésem, mint tegnap, ami az én helyzetemben nagy kavargást eredményez. Pedig mégis rendbe kell egy kicsit szednem magam, megiszom a kávémat és ruhát váltok.

SUZANNE Azzal tölti az életét, hogy ruhát vált.

JEAN-JACQUES Úgy, ahogy mondja.
(A nő figyelmesen nézi a férfit.)

SUZANNE Már megborotválkozott?

JEAN-JACQUES Ott volt egy borotva.

SUZANNE Hol?

JEAN-JACQUES Ott.

SUZANNE Kaphatnék egy kis kávé?

JEAN-JACQUES (Mozdulatlanul) Megyek már.

SUZANNE Van kenyér és lekvár a konyhában.

JEAN-JACQUES Nem menne ki maga kávé csinálni?

SUZANNE Képtelen vagyok rá.

JEAN-JACQUES (Még mindig mozdulatlanul) Feltételezem, hogy kicsomagolta a bőröndjét, és visszatette az összes ruháját a szekrénybe?

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Tökéletes.

SUZANNE Nem hagyhattam összedobálva egész éjjel a bőröndben!

JEAN-JACQUES Bizonyára nem (Szünet) Megyek, elkészítem a kávé. (A férfi felkel lassan, és kimegy a konyhába. Kintről.) Mit csinált az este?

SUZANNE Egy kis könnyű vacsorát, nem voltam éhes. Azután néztem a televíziót. Egy színdarabot közvetítettek, a tizennegyedik században játszódik Bohéme-ben. És azután egy futballmeccs jött, két spanyol csapat mérkőzött, ennek a felét láttam. Nem volt rossz. És újságokat olvastam. Egy kis rendet csináltam a holmijaim között, megkeféltam a hajamat, megmostam a fogamat. Nem nagyon szeretem a maga kis szalmacsíkját, beledobtam a szemétkosárba.

(Eközben felkel, és visszateszi az albumot a helyére, a könyvespolcra. Azután visszafekszik.)

JEAN-JACQUES Nagyon helyes.

SUZANNE Ah! Nem tudtam hova rakni a bőröndömet, bocsánatot kérek. A bőröndtartót könnyen megtaláltam, de a magáéi már ott voltak.

JEAN-JACQUES (A konyhából) Miért nem lökte őket arrébb?

SUZANNE Gondoltam rá, de másutt se találtam helyet.

JEAN-JACQUES Ki kellett volna dobni. (A férfi visszajön és tálcán hozza a reggelit, mint egy pincér.) Itt a kávé.
(A tálcát leteszi az ágyra. A lány jó étvággal lát neki. Jean-Jacques éppen csak belekóstol a kávéba.)

SUZANNE Óh, köszönöm, pompásan illatozik. Nagyon éhes voltam. Narancslekvár! Imádom! (Enni kezd.) Kellemesen töltötte az estét?

JEAN-JACQUES Elég jól. Japánokkal vacsoráztunk. A Mont-Thabor utcában. Azután az Iéna körúton ittunk egy pohárral, mielőtt befejeztük volna szokás szerint a túlparton.

SUZANNE Érdeklődött a barátainál valami kiadó műterem felől?

JEAN-JACQUES Elfelejtettem.

SUZANNE Látja? Hogyan akarja, hogy elmenjek, ha nem csinál semmit, hogy segítsen. (Iszik egy kis kávé.) A maga agglegénykávéja nem is rossz. Képes lennék literszám felhajtani.

JEAN-JACQUES Készíték még, ha akarja?

SUZANNE Köszönöm.
(Jean-Jacques leteszi a csészéjét, szótlánul felkel és kiveszi a könyvszekrényből a naplót. Kinyitja, leül az asztalhoz, fog egy tollat és ír néhány mondatot. Eléggé le van törve. A nő szemével követi, miközben folytatja az evést.)

SUZANNE Maga sohasem csal?

JEAN-JACQUES Mit akar ezzel mondani?

SUZANNE Amit leír a könyvében mindig szigorúan igaz?

JEAN-JACQUES Szigorúan. (A könyvre mutatva.) Megnézte?

SUZANNE Nem, elaludtam, unatkoztam... De amint látja, visszatettem a könyvszekrénybe. És nem olvastam, csak az elejét. Azután belelapozgattam. Mindig ugyanaz. Unalmas.

JEAN-JACQUES Nem olvasásra szántam.

SUZANNE Mindenki egyformán mosolyog a fényképeken. És tegnap este? Nem is mondta: Joana?

JEAN-JACQUES Nem, a másik.

SUZANNE Gondoltam. Próbálja leírni.

JEAN-JACQUES Nehéz.

SUZANNE Az alakja? Súlyja?

JEAN-JACQUES Nem kérdeztem ki. Barna. A szemei ... inkább világosak. Egészen apró termetű.

SUZANNE Hogy hívják?

JEAN-JACQUES Catherine. De mi Doudounak hívjuk.

SUZANNE És soha nem találkozott vele azelőtt?

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Ehetek a kenyeréből?

JEAN-JACQUES A magáé.

SUZANNE Köszönöm. (Elveszi a kenyeret.) Találtam egy fiatal lányt a naplójában, aki kétszer szerepel három éven belül. Ugyanaz a nő. Egy bizonyos Gabrielle. Tudott erről?

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE És ő? Vajon felismerte magát?

JEAN-JACQUES Nem gondolom.

SUZANNE Maga kétszer csábította el. Kétszer tette fel neki ugyanazokat a kérdéseket. És semmit sem vett észre? Szegény Gabrielle.

JEAN-JACQUES Legalábbis erről nem beszélt. Semmi megjegyzés. Semmi zavar.

SUZANNE Ami azt illeti, őt egynek vagy kettőnek számítja?

JEAN-JACQUES Kettőnek.

SUZANNE A maga dolga. nekem eszembe se jutna. Ah, nem, igazán nem. Egy csomó hiba az elszámolási könyvben. A feltételezései, az eljárás, az illúzióvesztés, az időpocsékolás! Én, én magamra emlékszem...

(A férfi felkel, mintha a nő idegesítené, három lépésre megközelíti az ágyat és száraz hangon kérdez.)

JEAN-JACQUES Hogy hívják magát?

SUZANNE Kérem szépen.

JEAN-JACQUES Mondja meg a nevét!

SUZANNE Nem akarom.

JEAN-JACQUES Képtelen vagyok folytatni a beszélgetést, ha nem tudom a nevét.

SUZANNE Hát jó, ne beszéljen többé hozzám!

JEAN-JACQUES Énnekem ez a legfontosabb. Kell, hogy valakihez intézzem a szavakat. Egy név. Ez az első dolog, amit kérek. Háromszor történt meg velem, hogy olyan asszonnal találkoztam, aki nem akarta megmondani a nevét, ilyen vagy olyan okból. (Majdnem kiabál.) Esküszöm, hogy nem számoltam meg őket. Ezek nem szerepelnek a naplóban.

SUZANNE Egy okkal több, hogy hallgassak.

JEAN-JACQUES (Eltávolodik) Rosszul fejeztem ki magamat, bocsánat. Ne ítéljen a látvány után, amit most nyújtok.

SUZANNE Eszembe sem volt, hogy elítéljem.

JEAN-JACQUES (Hirtelen) Egész éjjel magára gondoltam. (Csend. Elveszi a tálcát és kiviszi a konyhába. Azután, hogy zavarát leplezze, rendezgetni kezd a szobában. A lány érdeklődéssel és félszemmel nézi.) Korábban keltem, mint szokásom, és benéztem ide. Néha egyenesen az irodába megyek ... Gyorsan vezettem ... Parkolóhelyet sem volt időm keresni. A kocsit a gyalogátkelőhelyen hagytam! Bizonytalan és türelmetlen voltam. Tudni szerettem volna, hogy mi történt magával. ha nem találtam volna itt, hidegen hagyott volna. Akarom

mondani. nem lettem volna boldogtalan. Egész bizonyosan nem Még szomorú sem. Vagy nem jobban, mint egyébként. De legalább tudtam volna, hogy mihez tartsam magam. Nem úgy, mint most.

SUZANNE Suzanne-nak hívnak.

(A férfi hallgat, reagálása csalódottságot tükröz.)

JEAN-JACQUES Miért hívják magát Suzanne-nak?

SUZANNE Ez a keresztnemem, sajnálom. Jobban tettem volna, ha nem mondom meg. Biztos voltam benne, hogy utálja. Mindenki utálja ezt a nevet. Ki hívná manapság a lányát Suzanne-nak? Kicsoda?

JEAN-JACQUES A szülők néha nagyon meggondolatlanok.

SUZANNE (Ingerülten) Nem az én hibám! Engem Suzanne-nak kereszteltek, én erről nem tehetek.

JEAN-JACQUES Ne guruljon be! Felejtse el, amit mondtam! Nem olyan vészes. Várjon, egy dolgot szeretnék megtudni ... egy pillanat ... (A férfi felkel és az asztalhoz lép. Kinyitja a naplót az utolsó oldalon. Olvasni kezdi. Megszólal a telefon. Felveszi, beszél.) Igen? Üdvözlét ... Már? ... Akkor az én órám megállt, bocsásson meg ... Igen, igazad van. Mondd meg Madám Bugeot-nak, hogy sietek ... Kedves tőled ... Elég jól, igen ... Bac utca ... Ma este ... nem árulhatom el, nem tudom ...

SUZANNE Miattam igazán ne zavartassa magát!

JEAN-JACQUES (Suzanne-hoz) Hallgasson! (A telefonba) Megbeszéljük ott? Akarod? ... Rendben, rendben, már megyek, rögtön indulok ... Lent van a kocsim. Salut! (Helyére akasztja a kagylót, és visszatér a naplóhoz. Szünet.)

SUZANNE A tartalomjegyzéket tanulmányozza?

JEAN-JACQUES Egyetlen Suzanne sincs...

(A férfi felkel, a semmibe néz.)

SUZANNE Megnéztem, tudom ... Ezek a gondolatai azt hiszem nem nagyon tetszenének nekem.

JEAN-JACQUES Bocsánat. (A férfi hirtelen becsukja a naplót.)

SUZANNE Azt pedig csak az isten tudja, hogy én milyen elnéző vagyok. Biztosan észrevette: én mindent magára hagyok.

JEAN-JACQUES Mókázik?

SUZANNE Nem.

JEAN-JACQUES De hát én vagyok elnéző! Én vagyok az, aki magát elviseli! Én vagyok az, aki türelmes és nagylelkű. (A nő tagadó mozdulatot tesz.) nem?

SUZANNE Nem. Éppen ellenkezőleg. Gondolkozzon! Először is én társaságot jelentek, ezt maga mondta, és ez a mai időkből megfizethetetlen. Nem vagyok ostobább és csúnyább, mint egy másik. Minden időmet magának szentelem. Itt vagyok. Maga rendelkezik velem. Rendszeresen elkésetem: milyen csodálatos. és ha a beszélgetés ellanyhul, kényszerítem arra, hogy magáról beszéljen. Igen, mert ez a téma érdekli magát. Úgy issza, mint az anyatejet, ez maga a boldogság. (Szünet) Maga kevesebbre tart, mint ahogy megérdemlem.

JEAN-JACQUES Miért piszkál? Mit akar tőlem? Ki maga?

SUZANNE Túl sok kérdés egyszerre. Megtagadom a választ.

JEAN-JACQUES Ha tudni akarom, majd megtudom.

SUZANNE Nem fog megtudni semmit.

JEAN-JACQUES Vannak barátaim a rendőrségen.

SUZANNE Nekem nincsenek. (Szünet)

JEAN-JACQUES Mennem kell.

SUZANNE Maradjon.

JEAN-JACQUES Ha maradok, az nem old meg semmit. Elmegyek.

SUZANNE Mikor végre egyszer egy kis nyugalomunk van, maga elmegy. Buta dolog.

JEAN-JACQUES (Kis szünet után) Nincs semmire szüksége?

SUZANNE Ne zavartassa magát miattam. És ha van egy másik randevúja este, csak menjen el nyugodtan. Én nagyon jól bírom a magányt, egy cseppet sem zavar.

JEAN-JACQUES Szerencsés természet ... Vizontlátásra.
(A férfi áll az ágy mellett, a nő visszafekszik, fejét a párnák közé fúrva. A férfi csak nézi.)

SUZANNE Ne felejtse el!

JEAN-JACQUES Mit?

SUZANNE Az újságokat. Lakást kell keresnem.

JEAN-JACQUES Rendben. (Az ajtó felé indul, láthatóan nyomott hangulatban.)

SUZANNE (Enyhén csúfolódva) Dolgozzon lelkiismeretesen! Pontosan! legyen udvarias, de határozott! Nem öltözik át?

JEAN-JACQUES Már nincs időm.

SUZANNE A takarítónő jön?

JEAN-JACQUES Ma nem. Holnap ... Kellemes szórakozást!

SUZANNE Magának is ... Rendet csinálok, ne legyen nyugtalan.

JEAN-JACQUES (Mielőtt kimenne, még egyszer, utoljára visszafordul)
Nem kel fel?

SUZANNE Majd ha elment.
(A férfi veszi fekete aktatáskáját, a kalapját és távozik anélkül, hogy visszafordulna.)

IV. KÉP

Késő éjszaka. A bútorok elhelyezése némileg módosult. Az asztalon hidegvacsora maradványai és egy üveg pezsgő. Hangulatvilágítás, egy nagy csokor virág egy vázában. Jean-Jacques a konyhaajtó mellett áll, ahonnan poharak zaja és Suzanne hangja hallatszik. Elegánsan, estére öltözve jön ki. Leülnek egymással szemben.

SUZANNE Az apám jegyző volt, egy kis vidéki városban. A törvény embere, mint maga. Mondtam már magának. Hotteneuve-nak hívják, és én Hotteneuve kisasszony vagyok. az anyám tizenegy éve halt meg. Egy nyári estén, ünnepnap találkoztam egy fiatal párizsival, aki szabadságon volt, és akit Philippe Ferrandnak hívtak. Sétálni mentünk éjjel a bál után, egészen a folyó partjáig. Néhány percre leültünk a zöldben. Másállapotban vagyok. Azért jöttem Párizsba, hogy megkeressem Philippet, aki eltűnt rögtön másnap. (A nő elhallgat.)

JEAN-JACQUES Folytassa!

SUZANNE Nincs tovább. Ez minden.

JEAN-JACQUES Tegnap reggel maga ezt a Philippe Ferrandot kereste?

SUZANNE Nem, nem. Tegnap nem. Ez tavalyp volt.

JEAN-JACQUES Itt? Ezen a címen?

SUZANNE Nem, egyáltalán nem.

JEAN-JACQUES És a gyerek?

SUZANNE Melyik?

JEAN-JACQUES A Philippe Ferrandé? A tavalyp?

SUZANNE Nem őriztem meg. (Egy pillanatnyi csönd. Jean-Jacques kézbe veszi s kinyitja a naplót.) Michellel kellett volna elmenni szórakozni. Ez a könyv halálra untatja.

JEAN-JACQUES Nem, de miután nem szeretem olvasni, fáraszt.

SUZANNE Én mindent szívesen olvasok, bármit. Ami nyomtatva van. Egyforma érdeklődéssel. (Felveszi az egyik újságot.) Az egészből két hirdetést böngésztem ki. Egy kétszobás, konyhás, napos lakást kínálnak a negyediken, a XV. kerületben, havi 600 frank. És a Montparnasse-on egy stúdiót a nyolcadik emeleten, nyolcszáz frank. Holnap reggel megnézem.

JEAN-JACQUES Nagyon drága.

SUZANNE Nem ez az ára. Magának tudnia kell.

JEAN-JACQUES Van pénze?

SUZANNE Egy kevés.

JEAN-JACQUES Honnan?

SUZANNE Amikor apám csődbe jutott, anyám eladta az egész birtokát. A maradékon osztozkodtam a bátyámmal.

JEAN-JACQUES Azt hittem, hogy az anyja meghalt.

SUZANNE Igen. Ez után. Meghalt bánatában.

JEAN-JACQUES Komolyan. Maga pénzt keres? Dolgozik?

SUZANNE A cselekvésmentesség állapotában élek. Nem értek semmihez. Nem tudok gombot felvarrni, sem egy báránycsontot elkészíteni, sem egy tulipánt elültetni, sem kocsit vezetni. Semmit. És nem is akarok megtanulni semmit.

JEAN-JACQUES Ellenzi, hogy a nők dolgozzanak?

SUZANNE Igen. És hogy a férfiak, azt is. (Végigheveredve) Én a semmittevéshez értek. Ez nem is olyan könnyű, mint ahogy gondolják. Egy olyan házról álmodom, amiben minden automatikusan működik. Még gomb sem lesz, amit meg kell nyomni. Elég, ha egy pohár friss vízre gondolok, és rögtön odahozzák. Az újságok oldala magától fog lapozódni. A ruhák maguktól fognak rám húzódní. (Szünet) Szerencsétlenségemre

holnap reggel fel kell öltöznöm, le kell mennem az utcára, taxiba kell ülnöm, és csengetnem kell az ajtókon, hogy vizitáljak, vitázzak. Micsoda rémes reggel.

JEAN-JACQUES Ne gondoljon a másnapra!

SUZANNE Én mindig csak arra gondolok.

JEAN-JACQUES Sajnálom, hogy a lakásom nem nagyobb. Valóban csak egy személynek elég.

SUZANNE Oh, én nagyon megszoknám itt az életet. Még magával is. Nem lennék a terhére. Meg se moccanok. De megértem, hogy maga nem tud itt őrizni. Nagyon jól megértem. Ez természetes. Rendesen mikor szokott lefeküdni?

JEAN-JACQUES Nincs meghatározott ideje.

SUZANNE Bevallok magának valamit: én elhatároztam, hogy ma este elmegyek. Mielőtt hazaérkezik. Úgy éreztem, hogy így rendelte a sors. Már a holmijaimat is kezdtem összeszedni. De amikor maga beállított a virággal, pezsgővel, kagylókkal, eperrel, nem tudtam ellenállni, és azt gondoltam, most már illik néhány órával tovább maradni. és közben eltelt az idő. Legalább hajnali két óra van, nem?

JEAN-JACQUES Már nem is tudom.

SUZANNE Hivatalosan kérek engedélyt magától, hogy ma éjjel még itt maradhassak.

JEAN-JACQUES Nem volt szándékomban kitenni magát.

SUZANNE Nem is feltételeztem.

JEAN-JACQUES Ha a jelenlétem zavarja, elmehetek az éjszaka hátralevő idejére egy barátomhoz. Vagy egy szállodába.

SUZANNE Egyáltalán nem zavar. ha zavarna, már elmentem volna. Lusta vagyok, de azért mégis. (A férfi felé hajolva.) Maga ritkán néz velem szembe. Az az érzésem, hogy nem tudja, mit akar.

JEAN-JACQUES Ebben a pillanatban csak egy vágyam van: hogy ugyanabban a helyzetben maradjak, amiben vagyok. Ülve. Mozdulatlanul, hogy a legkevesebbet beszéljek.

(A nő mosolyogva tölt és nyújt neki egy pohár pezsgőt.)

SUZANNE Igaza van. Az éjszaka rövidebb, mint a nappal és kevésbé kétséges. Maradjunk együtt. Egészségére!

JEAN-JACQUES Egészségére!

(Koccintanak és isznak. Majd a nő a földre rakja a poharat és végignyújtózik.)

JEAN-JACQUES Nem álmos?

SUZANNE Állandóan álmos vagyok. Kivéve az éjjelt.

JEAN-JACQUES Meséljen magáról!

SUZANNE De miért akarja tudni mindenáron, hogy hogy hívnak, honnan jövök, mit csinálnak a szüleim, és van-e szakmám? Miért? Mivel fog többet tudni? Én magam egyedül, az nem elég magának? (Szünet, mosolyogva) Elégedjen meg a lényegemmel és felejtkezzen meg az illetőségemről. Így hisz az ember Istenben is.

JEAN-JACQUES Mi ütött magába?

SUZANNE Az emlékek. (Pillanatnyi szünet. Tekintetet váltanak. A nő felsóhajt.) Jó, beletörődöm. Miről kezdjek beszélni? A szüleimről?

JEAN-JACQUES A szeretőiről.

SUZANNE Természetesen. De kijelentem magának: az én problémáim nem hasonlatosak a magáéihoz. Én sokat elfelejtettem. többet, mint maga.

JEAN-JACQUES Ha az a szándéka, hogy nem válaszol...

SUZANNE Ezt nem mondtam.

JEAN-JACQUES Hallgatom figyelmesen, legyen pontos. (Szünet) Tehát?

SUZANNE Tűnődöm.

JEAN-JACQUES Ne találjon ki semmit!

SUZANNE De hiszen minden, amit mondok, igaz. Miután kimondom.

JEAN-JACQUES És amit nem mond ki?

SUZANNE Az nem létezik.

JEAN-JACQUES A szeretői ...

SUZANNE Egy kis türelmet. Mindjárt kezdem. (Iszik egy kortyot.) Minden attól a pillanattól függ, amikor kérdeznek. és attól, aki kérdez. Néha az az érzésem, hogy már száz ágyban is feküdtem, úgy, mint maga. És egyéb bútorokon, kocsikon is, a fürdőszobában, homokban, fűben. Harminc év tapasztalata van a hátam mögött. A bőröm fáradt, egy kicsit ráncos, mint egy öreg fa. és ez így igaz - bizonyos napokon ez így igaz. (Szünet) A másik pillanatban olyan vagyok, mint minden más asszony. Volt négy vagy öt szerelmem a házasságom előtt, és három-négy azután. Mi mást mondhatnék? Nem nagyon rajongok a szerelemért. Várom a mesebeli herceget és hervadok. (Feláll) Néha meg, de egyre ritkábban, szűz vagyok. Szeplőtlen. Büszke, és egy kicsit arrogáns is. Eléggé boldog. Minden attól függ, hogy mint gondolnak rólam. Figyeljen ide, ma este ez az érzésem. De több is, mint egy érzés. Tény. Ma este szűz vagyok. Esküszöm magának. (A nő előrehajol, és az ujja hegyével nagyon könnyedén megsimogatja Jean-Jacques kezét, aki nem mozdul.) Maga az első férfi, akit érintek.

JEAN-JACQUES Maga mindazt elmondja, amit én szeretnék mondani.

SUZANNE Legalább hisz nekem?

JEAN-JACQUES Ó igen, hiszek magának. Mindig. Ha feketét, ha fehéret mond, és nem is kérek mást, mint hogy hihessek magának. Képtelen vagyok magának ellentmondani. (Szünet) Megfélemlített.

SUZANNE Ez igaz. Éppen most veszem észre, hogy fél tőlem .és azt kérdezem magamtól, hogy miért?

JEAN-JACQUES Félnék lettem.

SUZANNE Egy férfi?

JEAN-JACQUES Nem tudom magamat elhatározni, hogy maga mellé üljek, és hogy a karjaimba vegyem.

SUZANNE Talán éppen ezt várom.

JEAN-JACQUES De tételezzük fel, hogy tévedek. Micsoda blamázs lenne.

SUZANNE Ime, maga visszakamaszodott.

JEAN-JACQUES Igen.

SUZANNE Itt ül egy nő maga mellett, és maga hallgat. Talán csak egy mozdulatot kell tennie. De melyik mozdulatot? És azok a kényelmes agyonrágott szólások, amiket nap mint nap elmond, hol vannak?

JEAN-JACQUES Elveszték.

SUZANNE Mégis, próbálja meg.

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Talán túl könnyen elérhetőnek tart?

JEAN-JACQUES Ellenkezőleg.

SUZANNE Nem értem.

JEAN-JACQUES Higgye el, hogy legbelül elégedetlen vagyok magammal.

SUZANNE Úgy is néz ki.

JEAN-JACQUES Hiányzik a bátorságom.

SUZANNE Nem kell sok.

JEAN-JACQUES Azt hiszi?

SUZANNE A maga rendezett körülményei nyugalmas életet feltételeznek. Minek ide bátorság?

JEAN-JACQUES Én nem beszéltem másról, magáról beszéltem. Magát, ha le kellene írnom, nem tudnám. Emlékezetből egyszerűen képtelen lennék. (A lányra pillant.) Nem is látom magát. (Elfordítja a tekintetét.) Fejezzük be a kérdezgetést. Már azt is sajnálom, hogy a keresztnévét megmondta.

SUZANNE Tegyen róla, hogy elfelejtse.

JEAN-JACQUES Ne mondjon semmi többet. Sem az apja nevét, sem pedig a szeretőinek a nevét. Nem akarok semmit se tudni magáról.

SUZANNE Rendben.

JEAN-JACQUES Összefoglalva. Maga tegnap reggel érkezett, és Suzanne-nak hívják. Ezenkívül semmit sem tudok. És ez így tökéletes. Látom a bőröndjét, amit kicsomagol és becsomagol. Hallottam egy Ferrand úrról beszélni. Nem tudom, hogy maga igazán keres-e valamit az újságokban. Én magát ki akartam dobni tegnap este, és most már nincs kedvem elereszteni. (Szünet) Kivehetnénk egy nagyobb lakást.

SUZANNE Én ezt nagyon szeretem.

JEAN-JACQUES Kicsi.

SUZANNE Kevés hellyel is beérem.

JEAN-JACQUES (Felemelve a hangját) maga, maga mondta, hogy nagyon kicsinek találja.

SUZANNE Én? Én mondtam?

JEAN-JACQUES Még hallom, ahogy mondja. (A férfi hirtelen gyanúval néz Suzanne-ra.) Miért ragaszkodik annyira ehhez a lakáshoz? Talán előttem lakott már benne?

SUZANNE Nem.

JEAN-JACQUES De! maga egy másik férfival lakott itt! És tegnap reggel, amikor megérkezett, remélte, hogy itt találja.

SUZANNE Csillapodjon le.

JEAN-JACQUES Ki volt az a Ferrand úr, a negyedik emeleten balra? Úgy tűnik nekem, hogy ismertem egy Ferrand urat! Itt lakott előttem? A régi tulajdonos volt?

SUZANNE De hát hallgasson már, ne kezdje újra!

JEAN-JACQUES Bocsánat...

SUZANNE (Gyengéden) Ne kezdje újra.

JEAN-JACQUES Bocsásson meg.

SUZANNE Őrizzze meg a nyugalma. Különben el kell mennem.

JEAN-JACQUES (Felkelve) Nem, ne! Megígérem, többé nem kell semmitől sem tartania. Semmit sem fogok kérdezni. De

reszketek. Úgy érzem szükségem van arra, hogy magával vesződjek. Minden ürügy jó erre a célra. Gorombáskodni szeretnék magával. De nem merek. Vagy az utcára rohanni és ész nélkül eltűnni.

SUZANNE Szeretném azt látni.

JEAN-JACQUES És azután kedvet érzek - nem is tudom, mihez. Hogy zuhanyozzak. Hogy egyek valamit. Hogy papírdarabokat vagdossak. Hogy hallgassam a híreket ... (Kiabálva) Hogy elfoglaljam magam, érti? Hogy lekössem a gondolataimat valamivel!

SUZANNE Otthon van!

JEAN-JACQUES Igen ... Segítsen nekem, kérem szépen. Ne maradjon tétlen. Tegye meg az első lépést, ha tudja, mi az.

SUZANNE Ez nem szokásom.

JEAN-JACQUES Most jut eszembe ... (Felkel) Van itt egy egész apparátus, ami arra szolgál, hogy bátorságot adjon. Mindjárt megcsodálhatja. A zene megteszi a magáét! hallgassa csak! (Megszólal a lemezjátszó.) Azután körbefecskendezünk egy kis finom parfümöt ... (Megteszi) Mert a parfüm serkenti a szív működést. (A kapcsolóhoz lép) ... Majd csökkentjük a világítást. Így ... Gyakorlatban ez majdnem mindig hatásos. (A nő felé közeledik, eléggé ügyetlenül, habozva.) Kezdem jobban érezni magam ... Jöjjön ... (A nő felkel, és a férfi felé indul. Szemben állnak, nézik egymást. Hirtelen a férfi megfordul, és leállítja a zenét.) Én szeretem magát.

SUZANNE (Térdét az egyik székre támasztja, mosolyogva mondja) nekem is úgy tűnik.

(Összeölelkeznek)

(A szín elsötétül)

Vége az első résznek!

V. KÉP

Körülbelül délután két óra. A virágok és az üres pezsgősüveg még mindig ott vannak. Rendetlenség, az ünnep másnapja. A szoba ebben a pillanatban üres. Hirtelen berobban Jean-Jacques. Mosolyog.

- JEAN-JACQUES Jó napot! (Semmi válasz. Átmegy a szobán , egy pillantást vet a konyhába, a fürdőszobába.) Suzanne! (A lány a férfi háta mögött belép. A férfi a szekrényhez lopakodik, remélve, hogy a nő talán oda zárkózott be. Kinyitja az ajtót és csalódottan csukja vissza. Végre megfordul és észreveszi a nőt.)
- SUZANNE (Mosolyogva) Láttam, hogy megérkezett. Ugyanakkor, amikor én. Szólitottam is.
- JEAN-JACQUES Nem hallottam.
- SUZANNE Úgy futott, mint egy bolond. (Szünet) Jó napot!
- JEAN-JACQUES Jó napot! Ilyenkor általában nem szoktam hazajönni, nincs rá időm. Ma volt öt percem ebéd után, azt mondtam magamnak: hazaszaladok.
- SUZANNE Ez kedves.
- JEAN-JACQUES Mikor ment el? Reggel?
- SUZANNE Igen. Talán egy fél órával maga után. (A rendetlenségre.) A takarítónő nem jött. Igazán szomorú.
- JEAN-JACQUES Nem telefonált?
- SUZANNE Nem tudom. Nem voltam itthon. Szokott telefonálni?
- JEAN-JACQUES Honnan jön?
- SUZANNE Egy új házból a Martial de Brives utcában, ismeri?
- JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Tágas műterem, terasszal. A tizennegyedik emeleten. Egy kicsit drága, de csodálatos. Nap - reggeltől estig. Nem messze innen. Azonnalra kiadó.

JEAN-JACQUES Pontosan olyan, amit kerestt?

SUZANNE Pontosan.
(Zavarában a férfi a hamutálcákat ürítgeti, tologatja a bútorokat. Az üres üveget kiviszi a konyhába, visszajön.)

JEAN-JACQUES És maga ... elfoglalja?

SUZANNE Igen, biztosan. Nagyon tetszik.

JEAN-JACQUES A közeljövőben?

SUZANNE Amilyen gyorsan csak lehet.

JEAN-JACQUES Ez már végleges?

SUZANNE Gyakorlatilag. Csak a tulajdonos beleegyezése kell, egy aláírás. A formalitások.

JEAN-JACQUES Akar ebédelni?

SUZANNE Köszönöm, ebédelttem ... A hirdetési ügynök egy kedves fiatalember volt ... Van egy remek bisztró éppen szembe az új lakásommal. (Közben a nő kinyitja a bőröndjét, amely m indig ugyanazon a helyen van, és keresgélni kezd. Végül is talál néhány összegyűrt papírlapot.) Éppen az ebédttől jövünk. Egészen idáig kísért. lent vár.

JEAN-JACQUES Most?

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Miért?

SUZANNE (A papírjait mutatja) A papírjaimért jöttem, az aláírás és a csekkfüzetemért. Hogy itt ne felejtsem. (Magához veszi a csekkfüzetet.) Muszáj mindjárt mennem. Nem gondoltam, hogy magát itt találom. Ha tudtam volna, hogy maga hazajön, természetesen szakítottam volna időt, hogy ...

JEAN-JACQUES A műterem nagy?

SUZANNE Óh, igen!

JEAN-JACQUES Nagyobb, mint ez a lakás?

SUZANNE Óriási. A konyha az egy igazi konyha, komplettül felszerelve. Beépített bútorok ... Tágas fürdőszoba ... Mozaikpadló. És a terasz, az csodálatos! Messziről látni az Eiffel-tornyot és a Meudon-i erdőt. majd eljön ugye? Nagyon megörvendeztetne!

JEAN-JACQUES Mikor költözik?

SUZANNE Nem is tudom. Talán ma este.

JEAN-JACQUES Már? ...

SUZANNE Olyan kevés a holmim. Csak a bőröndöm. A legkésőbb holnap. A megfelelő időben. (Az ajtó felé indul.) Majd meglátja a teraszomat. Csodálatos!

JEAN-JACQUES Mennyit fizet havonta?

SUZANNE Elég drága. Nem jegyeztem meg a pontos összeget. Negyedévenként esedékes.

JEAN-JACQUES A fenntartási költség benne van?

SUZANNE Biztosan.

JEAN-JACQUES Magának nem tetszik itt?

SUZANNE De igen, hiszen tudja. Nagyon is. (Jean-Jacques hallgat. A nő feléje fordul.) Ha a maga lakása nekem nem tetszett volna, öt percet sem maradtam volna benne. Csakhogy ... Először is, ha az ember jól meggondolja, magának igaza van, két személynek ez egy kicsit kicsi. Azután, hát igen ... nincs magánál nap, csak délután; ötödik emelet, ez egy kicsit alacsony ... (A nő körülnéz, keres valamit.) És végül is ... ez a maga lakása...

JEAN-JACQUES Természetesen.

SUZANNE Ezt maga minden formában az értésemre adta.

JEAN-JACQUES Ez igaz.

SUZANNE Már így is sokáig maradtam. Gondoljon bele. Három nap! Elmegyek. Megszabadítom magát a személyemtől. (Megkerüli a férfit, és az ajtó felé igyekszik.)

JEAN-JACQUES Várjon, várjon egy percet. Mondja csak ...

SUZANNE Igen?

JEAN-JACQUES Percre pontosan ki van számítva az ideje?

SUZANNE Várnak.

JEAN-JACQUES Siet a fiatalember?

SUZANNE Mit akar mondani?

JEAN-JACQUES (Kicsit zavarba jön) Tudja, igazán semmi sem számít. Kevés dologhoz ragaszkodom. Személyi tárgyak, a legszükségesebbek, ebből is csak nagyon kevés. A toilettelholmijaim természetesen, a ruháim, néhány papír. Mindez kényelmesen elfér két bőröndben. Ha szükség van rá legfeljebb egy harmadik vagy egy zsák is megteszi. A többit, a bútorokat és a csecsebecséket egyszerűen likvidálhatom, vagy itt hagyom.

SUZANNE Hogy hova menjen?

JEAN-JACQUES Magához. (Rövid szünet.) Természetesen minden költséget magamra vállalok. Ezt eladhatnánk, én vagyok a tulajdonos. A pénzt bankba rakjuk, vagy pedig veszünk egy vidéki házat, esetleg valamit lent a déli tengerparton... (A nő komolyan nézi a férfit, az elfordítja a tekintetét.) Az is megoldás, hogy nem adjuk el, hanem kiadjuk bútorozva. Meg kell nézni, hogy mi az előnyösebb. Nem láttam még a maga műtermét, de máris nagyon tetszik nekem.

SUZANNE Hozzám akar költözni?

JEAN-JACQUES Nagyon szeretnék, igen.

SUZANNE Hosszú időre?

JEAN-JACQUES Hát, hogy ... igen, hosszú időre...

SUZANNE Azt gondolja, hogy ... én ezzel valóban tartozom magának?

JEAN-JACQUES Nem, nem, egyáltalán nem! Ugyan, hogy gondolja! Maga semmivel sem tartozik nekem! (Szünet) Vegyük úgy, hogy semmit sem mondtam.

SUZANNE Nem szeretném, ha hálátlansággal vádolna. Semmit sem felejtettem el abból, amit értem tett. Sem a virágokat, sem a pezsgőt. Nagyon hálás vagyok érte magának. De őszintén nem látom értelmét, hogy miért jönne hozzám lakni! Ha meg akar látogatni néha-néha, örömmel látom. Amilyen gyakran csak akarja. Mindig szívesen fogadott vendég lesz, Jean-Jacques. Még egy kulcsot is fogok adni magának. De nálam lakni! Meggondolta ezt? Komplikált dolog! Olyan régen vágyom arra, hogy egyedül lakjak, hogy teljesen függetlenül éljek! Olyan kellemes lehet, amikor este a csendben egyedül marad az ember, egy olyan helyen, amit egyedül választott ki, maga alakított át megfelelően a saját elképzelésének. Miért akarja, hogy zavarjuk egymást? Hogy egymásba ütközzünk? Ugye megért?

JEAN-JACQUES Világos.

SUZANNE Nem tudom jobban megmagyarázni. Kényes dolog.

JEAN-JACQUES (Fáradtan) Nagyon is értem.

SUZANNE Meg fogom hívni vacsorára. Ha segíteni akar a berendezkedésnél, örömmel veszem. A falakat újra kell festeni. Jöjjön ma este! Akarja? Maga lesz az első!

JEAN-JACQUES Talán igen. Nem tudom, mit csinálok ma este.

SUZANNE De hogy maga hozzám költözzön, az egy kicsit sok... úgy találom.

JEAN-JACQUES Igaza van.

SUZANNE Egy kicsit gátlástalan ötlet - meg kell, hogy mondjam.

JEAN-JACQUES Még egyszer, bocsásson meg!

SUZANNE Ilyen alapon azt is kijelenthetné, hogy házasodjunk össze.

JEAN-JACQUES Összeházasodhatnánk. (A nő meglepetten néz a férfira.) Nem akarja?

SUZANNE Igen. Nem akarom. Nem vagyok alkalmas a házasságra. Ehhez túl passzív a természetem. Maga gyakorlati ember. Sohasem veszti szem elől az ügyeit, befektetéseit. Egy házasságban mi nagyon szerencsétlenek lennénk, mert én soha

sem mire nem gondolok, soha. (Mialatt a nő beszél, a férfi az ajtó felé indul, látva, hogy a nő is el akar menni.) Bocsásson meg, de el kell mennem. A fiatalember elveszti a türelmét. (Messziről autótülkölést hallani.) Hallja? Micsoda követelődés! ... Jaj, de unalmas!

JEAN-JACQUES Őt befogadja?

SUZANNE Hová gondol? Ő a hirdetőügynökség főnöke.

JEAN-JACQUES Nem hiszem.

SUZANNE Hagyjon elmenni.

JEAN-JACQUES Nem!

SUZANNE (Megpróbál szabadulni) nem enged elmenni?

JEAN-JACQUES (A karjánál fogva ragadja meg a nőt) Nem, ne menjen el!

SUZANNE Mi történt magával?

JEAN-JACQUES Megtiltom magának, hogy elmenjen! Hallja? Megtiltom magának, hogy innen elmenjen! (Cseng a telefon. Jacques egy pillanatra mozdulatlan marad, nyugtalanul lesi a készüléket.) Ne menjen el ... Várjon egy pillanatra ... Jöjjön ... (Határozottan megragadja a nőt kezénél fogva, és a telefonhoz cipeli, majd felveszi a kagylót.) (A telefonba) Igen? (Halk és reménytelen hangon beszél.) Igen, tudom ... ma délután nem jövök ... A Bugeot-i örökség, füttyülök rá... Bugeot mamára szintén ... Hát akkor add a telefonhoz. (Kiabálva) Add ide! (Suzanne-hoz) Ideadja. (A telefonba) Madame Bugeot? Jó napot, Asszonyom ... Igen ... Azt akarom magának mondani, hogy egyrészt a maga örökösödési ügyére füttyülök, és másrészt maga egy hülye és semmi közöm a dolgaihoz ... Igen így ... Jól vagyok, köszönöm ... Adja most Michelt! ADJA NEKEM MICHELT! (Suzanne-hoz) Ideadja. (A telefonba) Szervusz öreg ... Igen ... Azt mondtam neki, hogy teszek rá és ez igaz ... Igen ... Vagyis rád is. Nem, nem jövök holnap ... Nincs semmi, semmi dolgom. (Fáradtan visszaakasztja a telefont és egy pillanatra mozdulatlan marad. Elengedi Suzanne kezét. (Csend.)

SUZANNE J. Jacques?
(A férfi nem válaszol.)

SUZANNE Hazudtam magának.

JEAN-JACQUES (Egy kis szünet) Mikor?

SUZANNE Nem találtam lakást. Hazugság volt. Még csak nem is kerestem. Mindent kitaláltam. Nincs szándékomban innen elmenni.

JEAN-JACQUES Ne fárassza magát.

SUZANNE Ez az igazság.

JEAN-JACQUES Többé nem hiszek magának.

SUZANNE Esküszöm, hogy igazat mondok.

JEAN-JACQUES Miért ment el ma reggel?

SUZANNE Hogy cigarettát vásároljak.

JEAN-JACQUES És az ügynökség főnöke?

SUZANNE Nem létezik.

JEAN-JACQUES És a dudálás? ...

SUZANNE Egy kocsit véletlenül erre ment.

JEAN-JACQUES Nem igaz.

SUZANNE (Meghatva) De igen, igaz. A bizonyíték, hogy itt maradok. Látja? Maradok. Senki nem vár az utcán. És azt a csodálatos teraszt sem ismerem. Kitaláltam. Mi történt magával? Ez a kitörés, ezek a hangulatváltások? Miért? Maga, nem is tudom, hány nőt fogyasztott már, és hogy szóba jön, hogy elmegyek - megsemmisül.

JEAN-JACQUES Ne túlozzon!

SUZANNE Csak látta volna magát! na igazán, szedje össze magát! Legyen óvatos, és ne hagyja magát átrázni! Micsoda butaság!

JEAN-JACQUES Én elhiszem, amit mondanak.

SUZANNE Olyan csúnya dolgokra kényszerít, ami nem is illik hozzám! Álljon végre a talpára! Nyugodjon meg! Később pedig elmegy dolgozni!

JEAN-JACQUES Maga nem fog elszökni?

SUZANNE Nem.

JEAN-JACQUES Itt marad?

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Hosszú ideig?

SUZANNE Egy bizonyos ideig igen. Azzal a feltétellel, hogy megőrzi a hidegvérét. Ha nem, akkor elmegyek.

JEAN-JACQUES És a házasságunk?

SUZANNE Lehetetlen.

JEAN-JACQUES Miért?

SUZANNE Nem akarom.

JEAN-JACQUES Maga már férjezett?

SUZANNE Pszt! Ne tegyen fel ilyen kérdéseket. Mondtam magának, hogy nem érzem magamat alkalmasnak a házasságra. Maga a gondolat is visszataszít. Úgy tűnik, bele is halnék.

JEAN-JACQUES Jó.

SUZANNE Menjen dolgozni!

JEAN-JACQUES Holnap. Engedélyezze ezt a fél napot. Ne zavarjon el! hagyja, hogy itt maradjak délután és este. Magával.

SUZANNE Nagyon a szívére veszi a dolgokat. Nem is tudom, mit csináljak.

JEAN-JACQUES Maradhatok?

SUZANNE A lakás a magáé. Nehezen zavarhatnám ki. Talán az lenne a legjobb, ha én, én mennék el. Csak úgy bejelentés nélkül. (Indulni látszik.)

JEAN-JACQUES Maga bolond. Jöjjön, üljön ide mellém. (A férfi rámosolyog és a kezét nyújtja.) Sokkal jobban vagyok. Újra tiszta az agyam.

SUZANNE Kötve hiszem.

JEAN-JACQUES Talán egy kicsit később elmegyek. Jöjjön, üljön ide! Remekül érzem magam.

SUZANNE Ismerem magát. Nem fog elmenni.

JEAN-JACQUES Ne féljen! Jöjjön ide! Jöjjön!

SUZANNE (Visszaülve) Rosszul teszem. De annyira elgyengülök magával szemben. Tehát megígérte, hogy később elmegy az irodába, ha ideülök!

JEAN-JACQUES Nem ígértem semmit. Jöjjön!

SUZANNE Ha mindenképpen ragaszkodik hozzá. (A nő némi tartózkodással közeledik a férfihoz.)

JEAN-JACQUES Maga nyert. Örülhet. Maga itthon van, én boldog vagyok. Maga nincs itt, én sírok. Annyi baj legyen! Nincs többé önálló akaratom. Megteszek mindent, amit akar. Mindent, igazán mindent. (Mosolyogva) Most például mit óhajt, mit csináljak?

SUZANNE Menjen az irodába, legalább egy órára.
(A férfi felkel, veszi a kalapját és gyorsan távozik.)

VI. KÉP

Suzanne egyedül van a lakásban, nagyon figyelmesen olvassa a naplót. Lassan forgatja az oldalakat, hátralapoz, majd újrakezdi. Hirtelen az ajtóra emeli a tekintetét, mintha zajt hallana. De semmi. Egy pillantást vet az ablakra, majd a kis vekkerórára. Türelmetlennnek látszik. Az ágyon heverő férfi esőkabátot elrakja. Visszajövet a napló helyett újságot vesz fel, gyorsan belelapoz, majd tévedésére eszmélve elhajtja az újságot, és újra a naplóba mélyed. Hátat fordít a bejáratnak. Ekkor Jean-Jacques nyitja az ajtót, és nesztelenül bejön. A nő nem veszi észre. Csendben bezárja az ajtót és mosolyogva nézi Suzanne-t. Nyugodtnak, majdnem boldognak látszik. Egy fekete aktatáskát tart könnyedén a kezében. Suzanne váratlanul mégis megszólal.

SUZANNE Jó későn érkezik.

JEAN-JACQUES Sok munkám volt, bocsásson meg. (Közeledik hozzá, homlokon csókolja.) Jó estét!

SUZANNE Jó estét!

(A lakás egyik sarkában a földre helyezve egy nagy bezárt bőrönd áll.)

JEAN-JACQUES Várt rám?

SUZANNE Vártam, igen. És hosszúnak találtam az időt, képzelje.

JEAN-JACQUES Utolsó eset volt.

SUZANNE Ne exkuzálja magát. Végül is az a természetes, ha várom, hogy megjöjjön. Rendesen mikor szokott hazajönni?

JEAN-JACQUES (A férfi nem válaszol, a bőröndre mutat) Az én bőröndöm az ott?

SUZANNE Hol?

JEAN-JACQUES Ott.

SUZANNE Igen. A maga egyik bőröndje helyébe betettem a szekrénybe az én bőröndömet. Maga tanácsolta, emlékszik?

JEAN-JACQUES Nagyon jól emlékszem (Pillantása az esőkabátra téved.)

SUZANNE Mindennek helyet kellett csinálnom. Kettőnknek beosztással kell élni. Ezért ebbe a bőröndbe néhány öreg ruháját tettem és a fehérneműt. A férfiak ragaszkodnak a régi holmikhoz, ez elviselhetetlen. Elpakoltam a bőröndbe. Majdnem mindent. És a hegyes orrú cipőket. Két vagy három párat.

JEAN-JACQUES Nagyon jól tette.

SUZANNE Nem zavarja magát?

JEAN-JACQUES Óh, igazán nem.

SUZANNE Kihajíthatná ezt a bőröndöt!

JEAN-JACQUES Kidobom, holnap vagy holnapután. (Az esőkabátra mutat.) Ez, ez micsoda?

SUZANNE Mi?

JEAN-JACQUES Ez.

SUZANNE (Habozik egy pillanatig) Ma délután itt járt Ferrand úr. Itt felejtette az esőkabátját. (szünet. Óvatosan lesi a hatást, Jean-Jacques azonban sem meglepettnek, sem dühösnek nem látszik. Felveszi az esőkabátot, és maga elé tartja.)

JEAN-JACQUES Szép darab, vadonatúj.

SUZANNE Ah?

JEAN-JACQUES És prima minőség, szavamra. (A tükörhöz megy és felpróbálja a kabátot, ami nevetségesen nagy. Egészen a bokáját verdesi és a tág ujjában keze is egészen elveszik.)

SUZANNE Magának nem áll túl jól.

JEAN-JACQUES Nem?

SUZANNE Nem.

JEAN-JACQUES Akkor leveszem. (Leveszi a kabátot és a kezében tartja.)

SUZANNE Így is van rendjén. Ferrand úr sokkal magasabb és erősebb, mint maga. Valóságos óriás.

JEAN-JACQUES Képzelem.

SUZANNE (Habozik) Itt volt ... Legalább három óra hosszat ... Már sötétedett, amikor elment ... Annyi mondanivalónk volt egymásnak az idő óta, mióta nem ... (Megáll a beszédben látva, hogy Jean-Jacques összehajtja a kabátot, kinyitja az ablakot és könnyedén kidobja az utcára. Azután Suzanne csodálkozó tekintetétől követve becsukja az ablakot és két poharat meg egy üveget vesz elő.)

JEAN-JACQUES Megkínálhatom egy kis innivalóval?

SUZANNE (Nagyon meglepve) Miért dobta ki?

JEAN-JACQUES Az esőkabátot?

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Mert nem az én méretem.

SUZANNE És ha Ferrand úr visszajön érte?

JEAN-JACQUES (Ad a nőnek egy poharat) Ez már a maga dolga. (Felemelve a poharat) Egészségére. (A férfi iszik, a nő imitálja az ívást.) Éppen most mondta, hogy sok helyre van szükségünk. Ez az óriási esőkabát csak utunkban lett volna. Végül is ha az ember jól meggondolja, akad itt még kihajítani való. Majdnem minden.

SUZANNE Nem sürgős.

JEAN-JACQUES Csak játszom a gondolattal.
(Suzanne megpróbálja visszanyerni a biztonságát, és újra kezdi a meséjét. Jean-Jacques az egyik tárgytól a másikhoz lép, elmerülten.)

SUZANNE Végül is jól sejtettem, rossz címet adott nekem. De nem szándékosan. Legalábbis ezt állítja.

JEAN-JACQUES Kicsoda?

SUZANNE Ferrand úr. Egyszerűen tévedett. Semmi okom sincs, hogy ne higgyem el. És amikor észrevette, visszajött... Lesoványodva ... több fehér hajszállal, mint tavaly.

JEAN-JACQUES Maradt valami ennivaló?

SUZANNE Éhes?

JEAN-JACQUES Igen. (A férfi kimegy a konyhába.)

SUZANNE Minden ott van, amit tegnap és tegnapelőtt vásároltam. Kétszersült, tea, és egy kis cukor kivételével. Utólagos beleegyezésével megkínáltam Ferrand urat teával, ő maga készítette el természetesen. Képtelen lennék rá. Csak elmostam a csészéket, és a helyére raktam.

JEAN-JACQUES (Visszajön) Gratulálok. (Megörzi fölényét, hagyja Suzanne-t bezavarodni a magyarázataiba, amely egyre ügyetlenebbül hat. Időnként egyetértőleg bólint.)

SUZANNE Visszajött, hogy megkeressen. Legalábbis azt hiszem, ezt mondta. Beismerte, hogy ő volt a hibás. Most ő szabad ... Hosszú történet! ... Tudja, az efféléknek nincs befejezésük soha ... És végül is nagyon banálisak.

(Jean-Jacques továbbra is bólogat, hogy egyetért, és nem mond semmit.)

SUZANNE Nagyon lehiggadt ... sokkal kevésbé tüzes, mint valamikor. De megértőbb lett ...

JEAN-JACQUES Eszünk és moziba megyünk, vagy most megyünk moziba és utána eszünk?

SUZANNE Nem érdekli?

JEAN-JACQUES Ugyan mi?

SUZANNE Amit mondok.

JEAN-JACQUES Minden, amit mond érdekel.

SUZANNE Akkor ide figyelhetne.

JEAN-JACQUES (A nő elé feküdve) Hallgatom. Folytassa!

SUZANNE Inkább hallgatni akarnék.

JEAN-JACQUES Ez egyszer.

SUZANNE Igen. Ez egyszer. Ahogy mondja.

JEAN-JACQUES Nem fogja egy percnél tovább bírni.

SUZANNE Mibe fogadjunk?

JEAN-JACQUES Látja?

SUZANNE Látom. Mit?

JEAN-JACQUES Megszólalt.

SUZANNE Nem kezdtük el!

JEAN-JACQUES Akkor mikor kezdjük?

SUZANNE Amikor elhallgatok. (Elhallgat.)

JEAN-JACQUES Őszintén szólva ma nem ismerek magára ... Mi történt? Meséjének se füle, se farka ... Azt mondaná az ember, hogy csak úgy eregeti a szavakat, ügyetlenül, másra gondolva.

SUZANNE (Halk hangon) Igen, magára.

JEAN-JACQUES Nem tartotta be az egy percet.

SUZANNE Kinek a hibájából?
(Zavarba jönnek. Jean-Jacques elfordítja a tekintetét, és megpillantja az albumot.)

JEAN-JACQUES Még mindig ezt olvassa?

SUZANNE Memorizálom.

JEAN-JACQUES Micsoda gondolat!

SUZANNE Ez azon ritka pillanatok egyike, amikor kezdem felfedezni magát.

JEAN-JACQUES Engem?

SUZANNE (Idegesen) Szeretném megismerni.

JEAN-JACQUES (Őszintén csodálkozva) Mit mesél itt nekem? Maga tökéletesen ismer! Én őszinte voltam magával! Semmit sem titkoltam el! Maga nem mondhatja el ugyanezt!

SUZANNE Micsoda különös alak! (Élénken) Nem akarja belátni, hogy épp ellenkezőleg! Én vagyok az, aki magát nem ismeri! Fogalmam sincs, hogy kicsoda! Nem tudok semmit! Maga szünet nélkül kérdez engem, beszéltet, én nem is kérek mást, csak ezt, és maga itt van, néz engem, és csendesen hallgat. De maga! MAGA! Maga kicsoda? (Az első eset, hogy a nő teljesen bizonytalannak, nyugtalannak látszik. A naplóra mutat.) Önellátásra kényszerültem. Megpróbálok kialakítani egy elképzelést magáról, azokon a dolgokon keresztül, amiket szeret.

JEAN-JACQUES Sokat változtam.

SUZANNE És én nem? ... Nem tudom pontosan, hogy mi történt velem ... az érzéseim összekuszálódtak, ezt én nem szeretem...

JEAN-JACQUES Ez csak átmeneti jelenség ...

SUZANNE Nem hiszem. Ne, nem hiszem. Emlékszik, mennyire zavarban voltam amikor ideérkeztem, tegnapelőtt reggel?

JEAN-JACQUES Zavarban?

SUZANNE Igen, zavarban voltam, gyámoltalan és teljesen elveszett. Emlékszik?

JEAN-JACQUES Igen, talán ...

SUZANNE Vallja be, hogy minden megváltozott.

JEAN-JACQUES Nem látom.

SUZANNE Mert nem akarja látni. Reméltem, hogy ez a szünet hosszan tart ... Hogy mennyi erőt szedhetek össze, mielőtt elmegyek ... Ehelyett egyáltalán nem tudom, hogy hol tartok ... Ostoba történeteket agyalok ki... Nem találok jobbat, minthogy vásároljak egy esőköpenyt ... Természetesen kinevet ... Kiürült a fantáziám, teljesen üres vagyok ... Itt maradok és várok ... Ha késik, nyugtalankodom ... Nem ismerem magát! Nem ismerem magát, egyáltalán nem!

(Jean-Jacques élénk meglepetéssel, őszinte örömmel hallgatja a lányt.)

JEAN-JACQUES Suzanne, maga komolyan beszél?

SUZANNE Igen! Mit tudok én magáról? Mondja meg! Tudom mi a foglalkozása. És ezenkívül? Még mit? Tudom a keresztnévét, és ez az egész! Az egész! Még a vezetéknévét sem ismerem!
(A nő felkel, hogy visszategye a könyvszekrénybe a naplót.)

JEAN-JACQUES (A férfi anélkül, hogy a nőre nézne, nagyon egyszerűen jelenti be.) Ferrand a nevem. J. Jacques Ferrand.
(A nő megdöbbenve néz rá.)

VII. KÉP

Másnap reggel. Jean-Jacques és Suzanne az asztal két végén egymással szemben ülnek. Reggeliznek. A férfi befejezte az evést, a nő még eszik. A férfi még ingujjban van. Egymásra mosolyognak. Boldogok. Suzanne elfordítja a tekintetét. A lakást vizsgálja.

SUZANNE Van egy pár ötletem az átrendezést illetően. Ha lesz egy kis időnk, majd elmondom.

JEAN-JACQUES Mindent, ahogy akarja.

(A nő a fürdőszobába megy egy kiskabátért és Jean-Jacques-nak nyújtja.)

SUZANNE A kabátja.

JEAN-JACQUES Igen. Köszönöm.

(Fogja a kabátot, de ahelyett, hogy felvinné, ledobja a székre és ingujjban marad. A nő leül. Egy pillanatig csendben vannak, majd a nő kézbe vesz egy képeslapot és lapozgatja. Azután felemeli a fejét és megkérdi.)

SUZANNE Hány óra?

JEAN-JACQUES (Mosolyogva) Nem tudom.

SUZANNE Nincs magánál óra?

JEAN-JACQUES Megállt két napja. De magának megvan a kis ébresztőórája.

SUZANNE Ez igaz. (Felkel és megnézi az időt az ébresztőórán.) Öt perc múlva kilenc. El fog késni.

JEAN-JACQUES Ó nem, hogy gondolja.

SUZANNE Ma reggel nincs randevúja?

JEAN-JACQUES Nincs.

SUZANNE A Bugeot-i örökség elintéződött?
JEAN-JACQUES El.
(Csend. A nő visszaül.)
SUZANNE Nem megy dolgozni?
JEAN-JACQUES Nem. Ma reggel nem.
SUZANNE Itt marad?
JEAN-JACQUES Igen.
SUZANNE És ... ma délután?
JEAN-JACQUES Ma délután is.
SUZANNE Tehát ... itt marad egész nap?
JEAN-JACQUES Igen.
SUZANNE És az irodája? A munkája?
JEAN-JACQUES (Csettint az ujjával)
SUZANNE Mit akar ezzel mondani? Ezzel a kéz mozdulattal?
JEAN-JACQUES (Mosolyogva) Nem fog többé csúfolódnival velem.
SUZANNE Sohasem csúfolódtam.
JEAN-JACQUES De igen...
SUZANNE Éppen hogy ... (A nő felkel és a tálcát kiviszi a konyhába.)
JEAN-JACQUES Eladtam a részemet Michelnek.
SUZANNE (A konyhából) Hogyan?
JEAN-JACQUES Minden tulajdonomat eladtam Michelnek.
SUZANNE (Visszajön) Mikor?
JEAN-JACQUES Tegnap délután.
SUZANNE Tegnap délután?
JEAN-JACQUES Igen. Ezért jöttem haza későn.
SUZANNE Miért nem mondta el?
JEAN-JACQUES Másról beszéltünk.

SUZANNE Akkor hát mindennek vége? Igazán?

JEAN-JACQUES Ami az üzletet illeti, annak vége. Befejeződtek az eladások, vásárlások, az örökösödések, a vagyonmegosztások. És Madame Bugeot is befejeződött. (szünet) Eladtam a részemet Michelnek. Bagóért. Nagyon meg volt elégedve.

SUZANNE És most mit fog csinálni?

JEAN-JACQUES Mikor?

SUZANNE Az elkövetkező napokban.

JEAN-JACQUES Tömerdek dolgot.

SUZANNE És most?

JEAN-JACQUES Most?

SUZANNE Igen.

JEAN-JACQUES Hát először is a lakást bezárom. (Felkel és felteszi a lakatot. Azután fel-alá járkal a szobában. Suzanne is felkel és tekintetével követi a férfit.) Holnap elbarikádozom az ajtót. Nekem is támadt néhány ötletem az átrendezéshez. És kedvem van nyugodtan élni. Követni fogom a tanácsait. Mindent hangszigetelünk. A mennyezetet is. Egy rés, egy nyílás sem marad. (A televíziós készülékre mutat.) Ebben a kávéban vörös halakat tenyésztünk. ha megéheztünk, felfaljuk őket. (A könyvszekrény előtt) El fogom égetni ezt a fát és a papírokat. A lemezeimet a szegényeknek adom. (A nő tovább követi a tekintetével. A telefon cseng. A férfi kitépi a zsinórt.) Mindent elvágok. Nincs többé szükségünk a külvilág zajaira. És elvágom az ajtócsengőt is. (Megteszi) Látja. Itt vagyunk bezárva. Mindentől távol. És ez csak a kezdet. Most pedig némi élelmiszert és italt kell tartalékolnunk meghatározatlan időre. És dohányt. És újságokat. Azután temperáljuk a szobát és villanyt gyújtunk. A függönyöket végleg behúzzuk. Huzat se kell. És recsegő parketta sem, sem kopogás a falon. Nem akarom többé tudni, hogy tél van-e vagy nyár, nappal vagy éjjel.

SUZANNE Elmúlt kilenc óra.

JEAN-JACQUES Hallgasson. (A nő elhallgat. A férfi kikerüli. A csönd egyre hosszabbá válik.) Miért nem mond semmit?

SUZANNE Maga kérte, hogy hallgassak.

JEAN-JACQUES Ez nem ok.

SUZANNE De igen.

JEAN-JACQUES Maga nagyon engedelmes.

SUZANNE Fájlalja?

JEAN-JACQUES Igaza van, miért fájlalnam! Élünk. Együtt vagyunk. Azt csináljuk, amit én akarok. Nos, Suzanne, mit szöl a terveimhez? Csodálkozuk?

SUZANNE Igen, egy kicsit.

JEAN-JACQUES Így természetes. Michel is nagyon meglepödött. Söt, én is folyamatosan meg vagyok lepve.

SUZANNE Nem akar dolgozni többé?

JEAN-JACQUES Többé soha.

SUZANNE És itt fog ülni állandóan velem?

JEAN-JACQUES Ezt akarta, nemde?

SUZANNE Nem tudom.

JEAN-JACQUES (Gyengéden) Maga miatt késtem először. Söt, többször ugyanazon a napon. Emlékszik? Azután véleményt mondott rólam, az elfoglaltságomról, az egzisztenciámról. (Idézzem?) "Utálok a munkát, a munkára nincs mentség." Egyetért? (A nő bólint.) És én beláttam: igaza van. Tökéletesen igaza van. Belém hasított, mint a fénysugár. Így hát elhatároztam, hogy többé nem dolgozom. Nem lesz több randevúm, érti? És nem fogok többé elkészni, miután nem megyek többé sehova. Itt leszek. Éjjel és nappal. Magának fogom szentelni minden órámat.

SUZANNE Nekem?

JEAN-JACQUES Igen.

SUZANNE És miért?

JEAN-JACQUES Miért?

SUZANNE Pardon. (Szünet. Felkel.)

JEAN-JACQUES Tegnap vagy tegnapelőtt, már nem tudom, maga azt mondta: a rendelkezésére állok. Helyes? (A nő bólint.) ami engem illet, én is egészen a magáé vagyok, Suzanne. Azt csinál velem, amit akar.

SUZANNE Látja, egészen összezavarodtam.

JEAN-JACQUES Vártam az örömkialtásokat.

SUZANNE Hagyja, hogy megbarátkozzam a gondolattal.

JEAN-JACQUES Kérem. Nem sűrgetem. Látja, ezért hallgattam tegnap este. Nem mertem beszélni. Meg kell, hogy szokjam azt, amit csináltam.

SUZANNE Egyszeriben túlságosan szertelennek találok.

JEAN-JACQUES Én is. Tegnap este szertelennek találtam magamat. Most már úgy-ahogy egyenesbe vagyok.

SUZANNE (A férfi mellé ül) Jean-Jacques képzelje magát a helyembe. Váratlanul ért. Óh, maga nem közömbös nekem, jól tudja. Sőt! De nem tudom miért, a gondolat, hogy mindig az oldalamon tudjam, ez nyugtalanít. Mindig bezárkózva, mindig itt. És egyedül csak értem. Igazán azt hiszi, hogy ez nélkülözhetetlen?

JEAN-JACQUES Talán elhamarkodottan cselekedtem.

SUZANNE Talán.

JEAN-JACQUES Most már mindegy.

SUZANNE És ha kiderül, hogy vicc az egész?

JEAN-JACQUES Miféle vicc?

SUZANNE (Nevetve) Maga biztosan húz engem. Semmit nem adott el Michelnek. Én felidegesítettem ezzel a lakáshistóriával, ami nem is volt igaz, és most vissza akarja fizetni. Mindent értek.

JEAN-JACQUES Én igazán mindent eladtam.

SUZANNE Nem hiszem.

JEAN-JACQUES Esküszöm.
(Zavart szünet. A nő megfordul.)

SUZANNE Hát igen ... Végül is ez a maga dolga ... Nem ismerem ki magam ... Egy asszonynak fölösleges érdeklődnie az efféle dolgok iránt ... Most mit csinálunk?

JEAN-JACQUES Ígyunk még egy kis kávé. Nem akarja?

SUZANNE (Hirtelen) Hívja fel Michelt, azonnal. Mondja azt, hogy meggondolta magát és nem adja el a részét, hogy csak vicc volt. Egy pillanatnyi szeszély. Hogy az irodában lesz holnap, ugyanúgy, mint azelőtt.

JEAN-JACQUES Már késő.

SUZANNE Michel visszautasította.

JEAN-JACQUES Michel? Nem tudom. Én, én utasítom vissza.

SUZANNE Ne legyen makacs. Maga túl fiatal ahhoz, hogy semmit se csináljon. Az én nagyapám is mindig azt mondta. Még a nagyon öreg embernek is hasznára van a munka.

JEAN-JACQUES Hány éves koráig dolgozott a nagypapa?

SUZANNE A haláláig.

JEAN-JACQUES Mit csinált?

SUZANNE Az nem tartozik magára.

JEAN-JACQUES Úgy látszik, az öregúr nem a példaképem.

SUZANNE Nekem sem. De mégis a nagyapám.

JEAN-JACQUES És úgy találom, hogy ma délután óta, ideális korban vagyok ahhoz, hogy semmit se dolgozzam.

SUZANNE A lustaság minden bűn anyja.

JEAN-JACQUES Ezt most hallom magától először.

SUZANNE Reggeltől estig itt, egyik nap a másik után, élete összes további idejében mit fog csinálni?

JEAN-JACQUES Maga kérdezi ezt?

SUZANNE Lehet, hogy minden az én hibám, és úgy tűntem fel, mint aki erre akarja rávenni. Csak most veszem észre. Maga szó szerint vett minden buta dolgot. Én mindent össze-vissza fecsegek anélkül, hogy gondolkoznék. Tudja. J. Jacques, amikor maga nem volt itt, valósággal sóvárogtam maga után. Igazán, egyre jobban. Türelmetlenül vártam, hogy megjöjjön. Különösen tegnap este. És a gondolat, hogy maga többé nem megy el, soha többé ... Nem bírom többé elviselni. Ha nehezen is, de végül kiprovokálja belőlem. El fogok menni. El fogok szökni innen. Minden elővigyázatossága ellenére, majd meglátja. Egyik vagy másik nap. Reggel, amikor fáradt lesz. Ha egy kicsit tovább fog aludni, mint szokása. Felébred, és én már elmentem. szívemben keserőséggel, kérem higgye el.

JEAN-JACQUES És a bőröndje?

SUZANNE (Halk hangon ismétli) El fogok menni. (Csend. Egymás mellett ülnek. Majd J. Jacques fölkel, nyugodtan. Elhatározásra jut. Felveszi a kiskabátját.) Mit csinál?

JEAN-JACQUES Elmegyek.

SUZANNE Elmegy?

JEAN-JACQUES Igen.

SUZANNE Az irodába?

JEAN-JACQUES Nem.

SUZANNE Hát akkor hová?

JEAN-JACQUES Úgy tűnik, hogy ez a hely tetszik magának. Legyen a magáé. Én elmegyek. (A nő meg van döbbenve, nem érti.) Máshol fogok lakni, ez egyszerű. Bárhol. ez nem probléma. Én nem félek a szállodáktól.

SUZANNE Hogyan?

JEAN-JACQUES (A férfi megfogja a bőröndjét.) Jól zárja be az ajtót utánam. És pihenjen. A telefonzsinórt elvágtam, nem fogja senki sem zavarni. Ahogy lemegyek, megmondom a házfelügyelőnek, hogy ne engedjen feljönni senkit. És visszajövök néha, megnézni magát.

SUZANNE Mikor?

JEAN-JACQUES Néha-néha. Gondolom, elég gyakran.

SUZANNE Bejelentés nélkül?

JEAN-JACQUES Igen, úgy.

SUZANNE És ha nem jön vissza?

JEAN-JACQUES (Nézi a nőt, nagyon biztos magában) Visszajövök. Megígérem, visszajövök.

SUZANNE És ha véletlenül nem vagyok itt?

JEAN-JACQUES Azt hiszem, hogy itt lesz.

SUZANNE És ha úgy döntök, hogy elmegyek?

JEAN-JACQUES Azt hiszem, hogy nem fog elmenni. Legalábbis nem azonnal. Maga jól érzi itt magát. Feküdjön le, engedje el magát. Várjon rám. Itt minden van, ami szükséges. Tudja, hogy kell kezelni a fűtést?

SUZANNE Majd megtanulom.

JEAN-JACQUES Pénze van?

SUZANNE Maradt még.

JEAN-JACQUES Egyezzen meg a takarítónővel. Megtarthatja, ha akarja. Már ismeri a lakást és nem zavar.

SUZANNE Helyes.
(A férfi az ajtó felé indul. A nő a szemével követi.)

JEAN-JACQUES Néha öntözze meg a növényeket.

SUZANNE A postája?

JEAN-JACQUES Nem fontos.

SUZANNE És a naplója?

JEAN-JACQUES Magának adom. (A férfi az ajtóhoz lép. Megfordítja a kulcsot a zárban. Majd a kilincset nyomja le, de az nem enged. A lakat nem engedi.)

JEAN-JACQUES Hú, egy kis baj van.

SUZANNE Baj?

JEAN-JACQUES A lakat ... Az imént becsuktam.

SUZANNE És?

JEAN-JACQUES Nincs hozzá kulcsom. Elvesztettem. Elég régen ...
Teljesen kiment a fejből. (Szünet)

SUZANNE Akkor most mi lesz?

JEAN-JACQUES Fogalmam sincs.

SUZANNE Telefonálni kell egy lakatosnak.

JEAN-JACQUES Elvágтам a zsinórt.

SUZANNE Csöngessen le a házmesternek az interfonon.

JEAN-JACQUES Azt is elnyiszáltam. Hiszen látta! Micsoda meggondolatlanság volt! ... Esetleg kiállhatnék az erkélyre és segítségért kiálthatnék, de ez ízlésem ellen van ... Különben is, ha a zaj nem hat fel idáig, valószínűleg a mi hangunk sem hallatszik le az utcára.

SUZANNE Gondolja?

JEAN-JACQUES Tartok tőle.

SUZANNE (Inkább örömmel, mint kétségbeesetten.) Ezek szerint most már egy életre össze vagyunk zárva?

JEAN-JACQUES Talán. Így is lehet mondani. De nem szeretem a nagy szavakat.
(Egymásra mosolyognak.)

F ü g g ö n y

RENDEZŐI UTÓSZÓ

Vígjátékunknak mindössze két szereplője van: egy férfi és egy nő. Ez a szereplőlista már szinte önmagában műfajt jelent. Számos nagysikerű darab köszönheti népszerűségét ennek az egyszerű "kétszög"-nek. (Talán elég, ha a *Varsói melódiára* hivatkozunk.) A közönség csak egy pillantást vet a színlapra és máris tudja, hogy egész este csakis és kizárólag a szerelemről esik szó.

Bármily közérdekű, sőt izgalmas is e téma, mégiscsak nagy munkabefektetéssel remélhető, hogy a színjátészó képes lesz a szűk sugárban rá és partnerére irányuló figyelmet két vagy három órán keresztül valóban lekötöni. Akadnak, akik ezt kizárólag hivatásos színészi feladatnak vélik. A Naplót mégis a műkedvelők műsorára ajánlja a darab mesterkéletlensége, magától értetődő szituációi, igazi játékos kedvre hangoló őszinte érzelmessége. Ha a rendező és a színjátészók bátran követik az érzelmek kibontakozásának, az évődésnek, az egymásra találásnak természetes folyamatát; ha nem játszanak rá, ha nem utaznak szövegpoénokra, egyszóval, ha szem előtt tartják, hogy a vígjáték nem komédia, nem torzító tükör, tárgya nem a nevetséges, hanem "csak" a szívderítő!

E vígjátékstílus alapfeltétele a telitalálatos szereplő-kiválasztás. A feladat nagysága ellenére ne a rutin döntsön, hanem az alaptermészet. Két olyan színjátészóra van szükség, akik iránt a közönség könnyen érez szimpátiát, szívesen szurkol sorsukért, mint a magáéért. Rokonszenv kell, hogy kísérelje a játék minden mozzanatát. Rögtön a darab kezdetén: nem szabad, hogy a lány behatolása a legénylakásba megütközést vagy visszatetszést keltsen. Suzanne nem afféle könnyűvérű hölgy, aki hívás nélkül fölkinálkozik a férfinak. Sőt. A lány célja: költői igazságot szolgáltatni a szerelemnek. Partnere a darab kezdetén már nem hisz a szerelemben. Úgy tudja: kiöregedett az érzelmekből. Komoly üzletember lévén, csak a puszta vadászszenvedély maradt meg benne, és emlékezete nemhogy áldozatainak egyéniségét, de még külsejét, nevét sem őrzi. Erre szolgál a napló, a modern Don Juan regiszterkönyve. Suzanne fő törekvése, hogy a férfiből igazi szerelmet csiholjon, hogy kigyógyítsa a koraérett szenvtelenségéből. A játék érdekes bonyodalma, hogy a kísérlet túlságosan is jól sikerül. De addigra már a közönség rokonszenve teljesen a férfié, és együttérzéssel kell, hogy figyelje Suzanne megleckéztetését.

Mint a fentiekből is látható a játék feszültségének fő forrása, hogy a két figura - noha azonnal megtetszenek egymásnak - egy pillanatra sincs szinkronban. A finom pengéjű szerelmi párbajban nem lehet egy pillanatnyi megállás, pihenő sem, a szentimentális idill azonnal unalmassá tenné a darabot, ahonnan aztán nehéz újra felszárnyaltatni.

Az első részben Suzanne a kezdeményező. Pimaszsága lefegyverező, de nem agresszív. Éreznünk kell, hogy a férfi kitehetné, ha akarná, de nem akarja igazán. Inkább egy megszokott, beidegzett életvitel reflexeivel védekezik. Sőt, megkomponálhatjuk úgy is a jelenetet, hogy Jean-Jacques éppen azért nyúl brutálisabb eszközökhöz, mert ijedten tapasztalja érzelmei feltámadását. A harmadik képben már megadta magát: az éjszakai randevú nem sikerült, mert szakadatlanul Suzanne járt az eszébe. Így jut el a negyedik kép végén az őszinte szerelmi vallomásig. A rutin lehámlott róla, kisfiúsan elbizonytalanodott, élete legfőbb tétje lett a lány. (Vigyázzunk, hogy szertelen, bolondériába hajló túlzásai is csak növeljék iránta a közönség rokonszenvét.) Suzanne tehát teljes győzelmet aratott, és most élvezi diadalát. Ezért találja ki a költözési mesét, és csakis ezért utasítja vissza áldozata házassági ajánlatát is. Ám ez a mozzanat a fordulópont. A férfi nemcsak a nő életfilozófiáját teszi magáévá, de a játékba belehevülve vállalja, hogy az igazi Ferrand úr, akit Suzanne minden férfi közül kiválasztott magának. (Vigyázni kell, hogy ez a mozzanat az előadásban ne valóságosnak, hanem jelképesnek hasson.) Ezután már ő a kezdeményező, és a nő kissé vissza is riad művétől. Hiszen mit kezdjen a szerelmes férfival, ha az az egzisztenciáját is felrúgta, és így - végső soron - férjnek nem alkalmas. A befejezés sejteni engedi, hogy mindez szintén csak törlesztés, és ha az egyensúly helyreáll, hosszú és boldog "békeállapotra" lehet számítani.

Végül, a szerző színi instrukcióit alkalmazzuk színpadunk méreteire. Csak az a fontos, hogy a közönség vonzó, kifejezetten modernül látványos színpadképet kapjon. Ugyancsak korszerű, divatos ízlésnek megfelelően válogassuk össze a ruhákat, kellékeket is.

Dévényi Róbert

Forrás:

Színjászok Kiskönyvtára. Eső és lelkiállapot. Külföldi drámák. Múzsák
Közművelődési Kiadó. Jean-Claude Carriere: Napló. 39-92. old.